

**SPRAWOZDANIE
MINISTRA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Z REALIZACJI
PROGRAMU WSPÓŁPRACY
MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
ORAZ
PODMIOTAMI WYMIENIONYMI W ART. 3 UST. 3 USTAWY
O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO
I O WOLONTARIACIE
NA LATA 2018–2020
ZA ROK 2020**

Marlena Małąg
Minister Rodziny i Polityki Społecznej
/podpisano elektronicznie/

Warszawa 2021

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Cel główny i cele szczegółowe Programu.....	5
II. Formy współpracy MRiPS z organizacjami pozarządowymi	5
III.1. Wdrażanie programów będących w dyspozycji Ministra Rodziny i Polityki Społecznej	6
III.1.1. Rządowy Program na Rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014–2020.....	6
III.1.2. Program „Od wykluczenia do aktywizacji. Program pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo na lata 2020–2022”	7
III.1.3. Program „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”	8
III.1.4. Program „Od zależności ku samodzielności”	8
III.1.5. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” – edycja 2020– 2021	9
III.1.6. Program „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością” – edycja 2020–2021	10
III.1.7. Karta Dużej Rodziny	11
III.1.8. Otwarty konkurs ofert w zakresie promocji rodziny „Po pierwsze Rodzina!” na rok 2020.....	11
III.1.9. Program asystent rodziny na rok 2020	12
III.1.10. Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+2020”	12
III.1.11. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014–2020	13
III.1.12. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej	14
III.1.13. Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”	15
III.2. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020.....	16
III.3. Ciała opiniotwórczo-doradcze i pomocnicze oraz zespoły.....	26
III.3.1. Rada do spraw Polityki Senioralnej	26
III.3.2. Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej	27
III.3.3. Komitet Akredytacyjny do spraw systemu akredytacji oraz standardów usług i działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej	29
III.3.4. Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych	30
III.3.5. Polska Rada Języka Migowego	30
III.3.6. Rada Zatrudnienia Socjalnego	31
III.3.7. Rada Pomocy Społecznej	32
III.3.8. Rada Rynku Pracy	33
III.3.9. Zespół do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.....	33
III.3.10. Zespół do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin.....	34

III.3.11. Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	35
III.3.12. Zespół Doradczy do spraw Wdrażania Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020	36
III.3.13. Rada Rodziny	36
III.3.14. Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz Komitet do spraw Pożytku Publicznego	37
IV. Epidemia COVID-19.....	37
V. Programowanie nowej perspektywy finansowej	38
VI. Prowadzenie polityki informacyjnej i inne działania.....	39
VI.1. Polityka informacyjna	39
VI.2. Komisje konkursowe i patronaty	43
VI.3. Nadzór nad fundacjami	45
VI.4. Funkcjonowanie spółdzielni socjalnych	46
VII. Jednostki organizacyjne podległe i nadzorowane	46
VII.1 Ochotnicze Hufce Pracy	47
VII.2. Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego	47
VII.3. Instytut Pracy i Spraw Socjalnych	48
VII.4. Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych	49
VII.5. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	51
VIII. Środki finansowe przeznaczone na realizację Programu	58
IX. Wskaźniki oceny realizacji Programu.....	60
X. Podsumowanie	61

Wstęp

Projekt Programu Współpracy na lata 2018–2020 został przygotowany przez ówczesny Departament Ekonomii Społecznej i Pożytku Publicznego przy współpracy z komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) oraz jednostkami podległymi i nadzorowanymi przez MRPiPS. W pracach nad Programem brała również udział Rada Działalności Pożytku Publicznego, która uchwałą z dnia 20 czerwca 2017 r. powołała doraźny Zespół problemowy Rady ds. przygotowania Programu współpracy MRPiPS z organizacjami pozarządowymi. W celu uspołecznienia procesu tworzenia programu założona została także skrzynka mailowa: programwspolpracy@mrpips.gov.pl, gdzie drogą elektroniczną każdy mógł przesłać propozycje i sugestie dotyczące tworzonego dokumentu. Informacja o możliwości przesłania na powyższy adres sugestii dotyczących zapisów w nowym programie została opublikowana na stronie ekonomiaspoleczna.gov.pl. Program współpracy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2018–2020, zwany dalej „Programem”, został przyjęty zarządzeniem nr 29 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2017 r.¹⁾

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (zwana dalej „u.d.p.p.w”) w art. 5b ust. 3 zobligowała organy administracji rządowej do opracowywania sprawozdania z realizacji programu współpracy za rok poprzedni. Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy za rok 2020 jest szóstym sprawozdaniem opracowanym przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (MRiPS) i zostało przygotowane przede wszystkim w oparciu o informacje uzyskane od komórek organizacyjnych MRiPS. Sprawozdania za lata 2015, 2016 oraz 2017 dotyczyły Programu na lata 2015–2017. Bieżący dokument odnosi się do Programu na lata 2018–2020.

Program współpracy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, zwanego dalej „Ministrem”, z organizacjami pozarządowymi zawierał działania w zakresie wspierania i ułatwiania współpracy resortu z organizacjami pozarządowymi w zakresie wynikającym z ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do października 2020 r. kierował działami administracji rządowej – praca, rodzina oraz zabezpieczenie społeczne. W wyniku przekształcenia w Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej Ministrowi podlegają działy administracji rządowej – rodzina oraz zabezpieczenie społeczne.

W 2020 r. w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi po raz kolejny szczególne miejsce zajmowało wsparcie dla rodzin z dziećmi. Rodzina znajduje się w centrum polityki społecznej Rządu. Tkwi w niej potencjał, który jest źródłem rozwoju naszego kraju. W tym zakresie MRiPS realizuje m.in. Resortowy Program Rozwoju Instytucji Opieki nad

¹⁾Zarządzenie nr 29 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia programu współpracy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2018–2020 (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 30).

Dziećmi do lat 3 „MALUCH+” oraz Kartę Dużej Rodziny. W 2020 r. uruchomiono nowy konkurs dla organizacji pozarządowych pn. „Po pierwsze rodzina!”, w ramach którego dofinansowane mogły być projekty informacyjno-edukacyjne i szkoleniowe służące zmianie społecznej polegającej na usytuowaniu dobra rodzin w centrum działań wspólnoty na wszystkich poziomach jej funkcjonowania.

Do zadań MRiPS należy również opracowywanie programów przeciwdziałania bezrobociu, a także pomocy społecznej. MRiPS przygotowuje także rządowe i resortowe programy wsparcia osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz programy aktywnych form pomocy dla wybranych kategorii osób z grup szczególnego ryzyka, w tym w szczególności osób dotkniętych ubóstwem. Priorytetem MRiPS są również osoby starsze, które potrzebują szczególnego wsparcia. MRiPS, uwzględniając zmiany demograficzne zachodzące w polskim społeczeństwie, konsekwentnie realizuje politykę senioralną wdrażając programy takie jak np. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020 czy też Program Wieloletni „Senior+” na lata 2015–2020. Programy skierowane do seniorów są istotnym elementem budowania kompleksowego wsparcia dla różnych grup społecznych. Polityka rodzinna obejmuje bowiem nie tylko dzieci, ale uwzględnia także potrzeby osób starszych. Seniorzy, jeżeli zdrowie im na to pozwala, chcą być aktywni także na emeryturze. MRiPS przywiązuje więc dużą wagę do stworzenia osobom starszym warunków do aktywnego i satysfakcjonującego życia po zakończeniu aktywności zawodowej.

Minister odpowiada również za kreowanie polityki w zakresie ekonomii społecznej i solidarnej. Ekonomia społeczna i solidarna jest sferą aktywności obywatelskiej i społecznej, która przez działalność gospodarczą i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu. Realizując politykę w zakresie ekonomii społecznej MRiPS wdraża, zaktualizowany w 2019 r., Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2014–2023. Ekonomia Solidarności Społecznej²⁾. MRiPS koncentruje się także na osobach potrzebujących pomocy. Pracuje nad zapewnieniem równych szans dla osób z niepełnosprawnościami. Wsparcie tej grupy nie ogranicza się jedynie do dużych programów. To także szereg zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej, zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz warsztatów terapii zajęciowej.

Wszystkie te działania, z uwagi na fakt, iż organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 u.d.p.p.w prowadzą działalność pożytku publicznego, mogą być przez nie wykonywane, w ramach powierzenia bądź wspierania realizacji zadań publicznych, z zakresu polityki rynku pracy, polityki rodzinnej oraz zabezpieczenia społecznego. Należy tu nadmienić, że MRiPS korzysta z potencjału jaki drzemie w organizacjach pozarządowych, przez partnerską formułę realizacji zadań oraz dialog w ramach ciał opiniotawczo-doradczych.

²⁾ Uchwała nr 11 Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” (M.P. poz. 214).

I. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Celem głównym Programu na lata 2018–2020 była pogłębiona współpraca MRiPS z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 u.d.p.p.w. w zakresie planowania i realizacji polityk publicznych w obszarze wspierania rodziny, i zabezpieczenia społecznego oraz pracy³⁾.

Celami szczegółowymi Programu było:

- wzmocnienie współpracy między- i wewnątrzsektorowej w zakresie wypracowywania rozwiązań mających na celu wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rodzin w poprawie ich sytuacji życiowych,
- rozwijanie partnerstwa publiczno-społecznego w realizacji zadań publicznych, w tym usług społecznych użyteczności publicznej,
- wzmocnienie potencjału podmiotów ekonomii społecznej, w tym organizacji pozarządowych, w obszarze aktywizacji zawodowej oraz reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, świadczenia usług społecznych użyteczności publicznej oraz realizacji zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.

II. Formy współpracy MRiPS z organizacjami pozarządowymi

Zgodnie z założeniami Programu współpraca finansowa MRiPS i organizacji pozarządowych mogła być prowadzona w zakresie realizacji zadań publicznych w formie:

- powierzenia wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji,
- wspierania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

Współpraca niefinansowa polegać może na:

- wzajemnym informowaniu się o planowanych kierunkach działalności,
- konsultowaniu z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji, uwzględniając udział obywateli lub bezpośrednich beneficjentów,
- konsultowaniu projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa u.d.p.p.w. z ciałami opiniodawczo-doradczymi z uwzględnieniem wiedzy i informacji pochodzących od obywateli oraz biorąc pod uwagę interesy obywateli,
- spotkaniach zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej.

³⁾ Ze względu na fakt, że okres sprawozdawczy w większości obejmował działalność Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w sprawozdaniu ujęto działania z zakresu działu administracji rządowej – praca.

W ramach działań prowadzonych przez MRiPS organizacje pozarządowe były zapraszane do udziału w pracach komitetów i zespołów, których zadaniem było tworzenie lub opiniowanie rozwiązań w zakresie problematyki znajdującej się w kompetencjach MRiPS. Znaczną wagę przywiązywano do realizacji współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego projektów w formule partnerskiej. Takie rozwiązanie pozwala na wykorzystanie doświadczeń zarówno strony rządowej, jak i pozarządowej, dzięki czemu osiągnięcie zamierzonego celu będzie bardziej efektywne. MRiPS obejmowało także patronatem szereg inicjatyw (o które wnioskowały głównie organizacje pozarządowe). Również w przypadku działań informacyjno-promocyjnych (np. organizacja konferencji, seminariów) MRiPS starało się korzystać z doświadczeń i nawiązywać współpracę z organizacjami pozarządowymi.

III.1. Wdrażanie programów będących w dyspozycji Ministra Rodziny i Polityki Społecznej

MRiPS w 2020 r. wdrażało szereg programów skierowanych bezpośrednio lub pośrednio⁴⁾ do organizacji pozarządowych. Środki na realizację projektów w ramach tych programów przekazywane są w formie dotacji. Projekty są realizowane przez organizacje pozarządowe w sferach zadań publicznych wskazanych w art. 4 u.d.p.p.w. Najczęściej stosowanym trybem dystrybucji dotacji są otwarte konkursy ofert. Ramy prawne takiego konkursu określają przepisy wskazane w art. 11–19 u.d.p.p.w.

Informacje o poszczególnych konkursach ogłaszanych przez Ministra znajdują na stronie www.gov.pl.

III.1.1. Rządowy Program na Rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014–2020

Program jest odpowiedzią na wyzwania jakie stawiają procesy demograficzne i społeczne. Program pomaga we włączeniu osób starszych w życie lokalnych społeczności przez włączenie w różne formy edukacji oraz współpracy międzypokoleniowej, zwiększa wymiar zaangażowania społecznego osób starszych, w tym niepełnosprawnych, o ograniczonej sprawności ruchowej.

Konkurs na najlepsze projekty dofinansowane ze środków *Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020 – Edycja 2020* (zwanego dalej „ASOS”) został ogłoszony w dniu 8 stycznia 2020 r. Nabór wniosków trwał do dnia 31 stycznia 2020 r. Konkurs przeprowadzono zgodnie z przepisami u.d.p.p.w.

W dniu 19 maja 2020 r. MRiPS opublikowało wyniki *Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych – Edycja 2020*.

W edycji 2020 konkursu ASOS zostało złożonych 1795 ofert. Do dofinansowania wskazano 317 ofert na łączną kwotę 38 542 453,06 zł. Beneficjentami niniejszych działań było 151 618 osób powyżej 60. roku życia, w tym 10 723 osób niepełnosprawnych.

Organizacje pozarządowe i inne podmioty uprawnione działające na rzecz osób starszych mogły ubiegać się o dofinansowanie od 20 do 200 tysięcy zł w ramach 4 priorytetów:

⁴⁾ Część programów MRiPS wdrażanych jest na poziomie wojewódzkim.

- W Priorytecie I – Edukacja osób starszych, dofinansowano 78 ofert na kwotę 8 926 934,00 zł
- W Priorytecie II – Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową, dofinansowano 85 ofert na kwotę 9 236 588,26 zł
- W Priorytecie III – Partycypacja społeczna osób starszych, dofinansowano 75 ofert na kwotę 9 167 063,82 zł
- W Priorytecie IV – Usługi społeczne dla osób starszych (usługi zewnętrzne), dofinansowano 79 ofert, na kwotę 11 211 866,98 zł

W 2020 r. szczególną uwagę poświęcono projektom, które zakładały:

- edukację nieformalną opiekunów osób starszych;
- realizację zadań w partnerstwie z Dziennym Domem Senior+ lub Klubem „Senior+”;
- kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie;
- świadczenie usług asystenckich i opiekuńczych dla osób starszych o ograniczonej samodzielności w miejscu ich zamieszkania.

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Polityki Senioralnej.

III.1.2. Program „Od wykluczenia do aktywizacji. Program pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo na lata 2020–2022”

Od wykluczenia do aktywizacji. Program pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo na lata 2020–2022 to program, dzięki któremu podmioty zatrudnienia socjalnego, czyli centra i kluby integracji społecznej, mogą podnosić jakość swojej oferty na rzecz tych osób. To przede wszystkim długotrwale bezrobotni, osoby niepełnosprawne, chore psychicznie, bezdomne, uzależnione – to grupy najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym.

Konkurs „Od wykluczenia do aktywizacji. Edycja 2020” ogłoszono w dniu 10 lutego 2020 r., natomiast rozstrzygnięcie nastąpiło 30 kwietnia 2020 r. Dotacje na łączną kwotę 2 481 133,00 zł przyznano 22 projektom, w których wsparcie otrzymało ponad 500 osób.

O dofinansowanie można było ubiegać się w ramach pięciu priorytetów:

- Priorytet I. Usługi reintegracyjne
- Priorytet II. Ścieżki reintegracji
- Priorytet III. Włączanie podmiotów zatrudnienia socjalnego w konsorcja spółdzielni socjalnych
- Priorytet IV. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu młodzieży
- Priorytet V. Ogólnopolskie forum dialogu PZS

Dofinansowanie otrzymało 22 oferty: 8 w priorytecie I, 5 w priorytecie II, 1 w priorytecie III oraz 8 w priorytecie IV. Z uwagi na brak możliwości realizacji zadania polegającego na organizacji ogólnopolskiego Konwentu KIS/CIS w związku z panującą epidemią oraz ograniczeniami zgromadzeń, spotkań, imprez czy zebrań, zrezygnowano z dofinansowywania oferty w priorytecie V.

Za wdrażanie Programu odpowiedzialny jest Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej.

III.1.3. Program „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”

Głównym celem Programu jest inspirowanie i wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności, inspirowanie do wdrażania nowych metod pracy z osobami bezdomnymi oraz programów aktywizacji społecznej i zawodowej tych osób.

W ramach Programu wyznaczone są cztery Moduły wraz z celami szczegółowymi:

- Moduł I: Profilaktyka
Cel: Zapobieganie bezdomności przez prowadzenie działań profilaktycznych;
- Moduł II: Aktywizacja
Cel: Prowadzenie działań aktywizujących skierowanych do osób bezdomnych;
- Moduł III: Infrastruktura
Cel: Wsparcie podmiotów w dostosowaniu prowadzonych przez nie placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych do obowiązujących standardów.
- Moduł IV: Innowacyjność
Cel: Inspirowanie do wdrażania nowych rozwiązań w zakresie pomocy osobom bezdomnym

W 2020 r. ogłoszono 3 konkursy w ramach *Programu Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym* (podstawowy konkurs w styczniu 2020 r., pierwszy dodatkowy konkurs w czerwcu 2020 r. i drugi dodatkowy konkurs we wrześniu 2020 r.).

Przy ocenie wniosków konkursowych w pierwszym podstawowym konkursie podtrzymano współpracę z Wojewodami (Wydziałami Polityki Społecznej).

Przy ocenie dwóch pozostałych dodatkowych konkursów ofert zastosowano uproszczoną procedurę konkursową. Wnioski konkursowe nie wpływały do Wydziałów Polityki Społecznej, lecz były składane bezpośrednio do MRiPS. W MRiPS były też oceniane przez Komisje Konkursowe powołane przez Ministra w celu opiniowania ofert złożonych w ramach dodatkowych otwartych konkursów ofert *Programu Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym*.

W ramach 3 otwartych konkursów ofert przeprowadzonych w ramach edycji 2020 *Programu Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym*, zawarto 79 umów na łączną kwotę dofinansowania 10 056 048,59 zł.

Za wdrażanie Programu odpowiedzialny jest Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

III.1.4. Program „Od zależności ku samodzielności”

Celem głównym Programu jest umożliwienie osobom z zaburzeniami psychicznymi przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazły, której własnym staraniem, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości nie są w stanie samodzielnie pokonać. Ważne jest, aby osoba z zaburzeniami psychicznymi była partnerem instytucji i organizacji, które działają na rzecz osób wymagających wsparcia. W związku z tym istotne jest wzmocnienie i poszerzenie ofert sieci wsparcia społecznego w zakresie poprawy sytuacji życiowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin i opiekunów przez

wsparcie samorządów gmin oraz podmiotów funkcjonujących w obszarze pomocy społecznej, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Model Programu jest nastawiony na podniesienie poziomu świadomości osób z zaburzeniami psychicznymi o tkwiących w nich możliwościach oraz przysługujących im prawach co, jak się zakłada, zwiększy pewność siebie oraz umocni ich pozycję, jak również pomoże w lepszym wykorzystaniu potencjalnych możliwości.

W ramach celu głównego wyodrębnione zostały cele szczegółowe w postaci 4 modułów:

- Moduł I: Wsparcie rodzin z osobą z zaburzeniami psychicznymi
- Moduł II: Samopomoc
- Moduł III: Umożliwianie osobom z zaburzeniami psychicznymi zdobywania kompetencji niezbędnych do samodzielnego życia
- Moduł IV: Integracja i innowacyjność

Realizacja Programu była oparta na włączeniu w sieci oparcia społecznego wszystkich podmiotów działających w obszarze pomocy i integracji społecznej na rzecz inicjowania przedsięwzięć mających na celu pokonywanie przez osoby z zaburzeniami psychicznymi barier uniemożliwiających im uczestniczenie w życiu społecznym.

Program jest narzędziem motywującym do wdrażania nowych metod pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, jak również promuje dobre praktyki w zakresie organizowania przez pomoc społeczną oparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ocena ofert przebiegała dwuetapowo. Pierwszy etap stanowiła ocena ofert przez Wydziały Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich. Do kolejnego etapu oceny przez Ministra zakwalifikowało się 66 ofert, w tym 33 oferty należały do organizacji pozarządowych.

Środki finansowe przewidziane na realizację działań w *Programie Od zależności ku samodzielności – edycja 2020 r.* wynosiły 3 000 000,00 złotych. Zawarto 33 umowy z organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę 2 174 463,00 złotych.

W 2020 r. istotny wpływ na realizację zadań w *Programie Od zależności ku samodzielności* miało ogłoszenie stanu epidemii związanej z rozprzestrzenianiem się wirusa COVID-19. Wprowadzony i związany z nią reżim sanitarny spowodował, że zaplanowane w złożonych ofertach działania, musiały ulec zmianie. Ze względu na zaistniałą sytuację 2 podmioty zrezygnowały z przyjęcia przyznanej dotacji. Dużym zmianom podlegały również formy realizacji zadań w projektach. Część z zaplanowanych działań realizowana była zdalnie z wykorzystaniem Internetu.

Za wdrażanie Programu odpowiedzialny jest Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

III.1.5. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” – edycja 2020–2021

W dniu 7 lipca 2020 r. przyjęty został *Program Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami – edycja 2020–2021*. O dofinansowanie oferty w ramach konkursu mogły ubiegać się organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz w art. 3 ust. 3 pkt 1 u.d.p.p.w – posiadające statutowy zapis o prowadzeniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz prowadzące działalność na rzecz tych osób przez okres co najmniej 3 lat przed dniem złożenia oferty.

Zgodnie z Programem uprawnione podmioty miały przesłać swoje oferty konkursowe w terminie do dnia 7 sierpnia 2020 r., a rozstrzygnięcie otwartego konkursu ofert miało nastąpić w terminie do 7 września 2020 r. W dniu 30 lipca 2020 r. przedłużono termin przesyłania ofert konkursowych do dnia 31 sierpnia 2020 r. oraz termin rozstrzygnięcia otwartego konkursu do dnia 30 września 2020 r. Następnie w dniu 25 września 2020 r. przedłożono ostatecznie termin rozstrzygnięcia ofert do 30 października 2020 r. oraz ogłoszono nabór członków Komisji Konkursowej do przeprowadzenia otwartego konkursu ofert i dokonania wyboru najkorzystniejszych ofert w ramach Programu.

W ramach ogłoszonego Programu w 2020 r. zaakceptowano oferty 26 organizacji pozarządowych. Kwota z Funduszu Solidarnościowego rekomendowana do dofinansowania wyniosła 6 220 486,60 zł. W 2020 r. podpisano 22 umowy z oferentami, w tym 2 umowy na realizację zadania wyłącznie w 2021 r. Na transze w 2020 r. wydatkowano kwotę 3 175 781,20 zł.

W dniu 11 grudnia 2020 r. poinformowano o zmianie Programu oraz o ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert w ramach ww. Programu na rok 2021. Zmiany dotyczyły poszczególnych zapisów w treści Programu – w ramach których ogłoszono dodatkowy otwarty konkurs ofert na 2021 r., z budżetem w wysokości 30 mln zł. Kwota rekomendowanych do dofinansowania ofert na rok 2021 wynosi 24 645 704,40 zł.

Za wdrażanie Programu odpowiada Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

III.1.6. Program „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością” – edycja 2020–2021

W 2020 r. ogłoszono *Program Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością – edycja 2020–2021* – jednakże zrezygnowano z realizacji Programu w 2020 r. (tj. ogłoszono wyniki otwartego konkursu ofert wyłącznie na rok 2021).

Głównym celem programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów osób sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności albo orzeczeniem równoważnym, przez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

Program zapewnia m.in. świadczenie usługi opieki wytchnieniowej dla członków rodzin lub opiekunów, czasowe odciążenie ich od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację. Oprócz tego możliwe jest także m.in. podniesienie poziomu kompetencji dotyczących wsparcia osoby niepełnosprawnej przez naukę technik wspomagania, pielęgnacji i prowadzenia działań rehabilitacyjnych w warunkach domowych, a także objęcie specjalistycznym poradnictwem w zakresie psychologicznych i społecznych aspektów wsparcia osób z niepełnosprawnością.

Za wdrażanie Programu odpowiada Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

III.1.7. Karta Dużej Rodziny

Program ten realizowany jest zgodnie z ustawą z dnia 4 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny (KDR) to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług.

Zgodnie z art. 24 ust. 4 ww. ustawy minister do spraw rodziny zleca organizacji pozarządowej realizację zadania publicznego polegającego na pozyskiwaniu partnerów KDR. W 2019 r. w wyniku konkursu, zawarto w dniu 28 sierpnia 2019 r. umowę z organizacją pozarządową – Związkiem Dużych Rodzin Trzy Plus (ZDR3+). Umowa obowiązuje w latach 2020–2021. Na realizację ww. zadania publicznego przeznaczona jest 1,5 mln zł rocznie.

Zgodnie z umową w 2020 r. Związek Dużych Rodzin Trzy Plus realizował zadanie publiczne polegające na pozyskiwaniu partnerów KDR i zawarł łącznie 1931 umów i aneksów. Na koniec 2020 r. w programie KDR uczestniczyło blisko 8000 partnerów – firm, instytucji i organizacji świadczących zniżki na usługi dla rodzin wielodzietnych.

Za koordynację działań związanych z KDR odpowiada Departament Polityki Rodzinnej.

III.1.8. Otwarty konkurs ofert w zakresie promocji rodziny „Po pierwsze Rodzina!” na rok 2020

Konkurs realizowany był w trzech turach. I tura została ogłoszona 5 czerwca 2020 r, II tura – 27 sierpnia 2020 r., III tura – 13 października 2020 r. W sumie złożonych zostało 367 ofert, a podpisanych zostało 38 umów na łączną kwotę 8 650 000,00 zł.

Celem konkursu było skupienie wspólnotowej aktywności na trosce o rodzinę jako fundamentie ładu społecznego, przez upowszechnienie informacji, kompetencji i wytworzonych w jego ramach narzędzi, służących rodzinie oraz szeroko rozumianemu otoczeniu rodzin.

W rezultacie powstały materiały promujące rodzinę, w tym m.in.: film dokumentalny, teledysk, serial, spoty promujące rodzinę oraz szereg programów i materiałów szkoleniowych dla młodzieży, samorządów lokalnych, rodziców i nauczycieli, w tym: warsztaty, szkolenia, konferencje, webinary, program tutoringowy. Dystrybucja powstałych materiałów była rozpowszechniana za pośrednictwem płyt DVD oraz przede wszystkim przez szereg platform internetowych, jak YouTube, czy specjalnie na tę okazję stworzone witryny internetowe. Film dokumentalny miał swoją premierę na pokazie kinowym.

Ze względu na okres pandemii COVID-19 przeprowadzenie powyższych działań było dużym wyzwaniem, dlatego należy podkreślić, że organizacje społeczne wykazały się ogromną inwencją, determinacją i kreatywnością, ponieważ umiały sprawnie dostosować zaplanowane projekty do trudnych okoliczności epidemicznych.

Za koordynację działań związanych z niniejszym konkursem odpowiada Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Polityki Demograficznej.

III.1.9. Program asystent rodziny na rok 2020

Celem Programu było wzmocnienie asystentów rodziny w systemie wspierania rodziny, w tym realizacji przez asystenta rodziny wsparcia, o którym mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, przez przyznanie asystentom rodziny jednorazowego dodatku do wynagrodzenia w wysokości 1700 zł na każdego zatrudnionego asystenta rodziny w gminie (podstawa zatrudnienia zarówno umowa o pracę, jak i umowa zlecenie), proporcjonalnie do wymiaru etatu.

Program adresowany był do jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego, których obowiązkiem jest realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W ramach Programu ze środków finansowych korzystać mogły również podmioty niepubliczne, które zgodnie z art. 190 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny systemie pieczy zastępczej realizowały zadanie pracy z rodziną na zlecenie samorządu.

Program ogłoszono 13 lipca 2020 r. Na jego realizację zabezpieczono kwotę w wysokości do 5,3 mln złotych. Na dofinansowanie kosztów wypłaty dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny gminy złożyły wnioski na łączną kwotę 4 576 077,00 zł. Ostateczna kwota środków przekazanych samorządom przez Urzędy Wojewódzkie wyniosła ogółem 4 310 665,68 zł.

MRiPS nie dysponuje danymi w zakresie liczby złożonych przez organizacje pozarządowe zapotrzebowań, a także liczby umów zawartych z organizacjami pozarządowymi w ramach ww. Programu. Zarówno zapotrzebowania, jak i umowy zawierane były wyłącznie przez gminy, które uwzględniały zapotrzebowanie podmiotów niepublicznych, realizujących zadanie pracy z rodziną na zlecenie samorządu.

Za prawidłowe funkcjonowanie Programu odpowiada Departament Polityki Rodzinnej.

III.1.10. Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+2020”

Celem Programu jest zwiększenie dostępności terytorialnej i finansowej miejsc opieki w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów dla wszystkich dzieci, w tym dzieci niepełnosprawnych oraz wymagających szczególnej opieki, a także podwyższenie standardów opieki. Realizacja programu wynika z art. 62 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

Program w 2020 r. był adresowany do jednostek samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz podmiotów innych niż jednostki samorządu terytorialnego, tj.:

- osób fizycznych, w tym pracodawców oraz podmiotów współpracujących z pracodawcami,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, w tym uczelni i współpracujących z nimi podmiotów oraz pracodawców i współpracujących z nimi podmiotów.

Organizacje pozarządowe mogły brać udział w programie na takich samych warunkach jak inne uprawnione podmioty wskazane wyżej. Na realizację programu w 2020 r. przeznaczono 450 mln zł. Szacuje się, że ze środków programu utworzonych zostanie ok. 17,2 tys. nowych miejsc opieki, a dofinansowanie do funkcjonowania otrzyma 84,1 tys. miejsc opieki nad dziećmi. Ostateczne dane dostępne będą w maju 2021 r., kiedy wojewodowie prześlą sprawozdanie zbiorcze wojewódzkie z realizacji programu (wg wzoru stanowiącego załącznik do programu). Przy czym, w sprawozdaniu tym nie wyodrębnia się danych dotyczących organizacji pozarządowych.

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Polityki Rodzinnej.

III.1.11. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014–2020

Od stycznia do końca sierpnia 2020 r. realizowany był Podprogram 2019 (rozpoczęty w grudniu 2019 r.). W Podprogramie 2019 osiągnięte zostały następujące wskaźniki: objęto pomocą żywnościową łączną liczbę 1 346 348 osób, przeprowadzono 9422 działania w ramach środków towarzyszących, w których uczestniczyło 137 171 osób.

W Podprogramie 2019 we wnioskach o dofinansowanie 4 organizacje partnerskie (OPO) zadeklarowały objęcie pomocą żywnościową ponad 1 516 000 osób. Wśród przyczyn nieosiągnięcia wskaźnika liczby odbiorców końcowych można wymienić: trudności wynikające z pandemii COVID-19 – mniej osób zgłosiło się po pomoc, część osób otrzymujących świadczenia społeczne utraciło uprawnienia do pomocy w związku z ich waloryzacją, w szczególności osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Dlatego w listopadzie 2020 r. kryterium dochodowe uprawniające do PO PŻ zostało podwyższone z 200% do 220% kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej.

Natomiast w odniesieniu do liczby działań towarzyszących organizacje zrealizowały ich o ok. 700 więcej niż planowały. Jednocześnie łączna liczba odbiorców warsztatów okazała się mniejsza od planowanej o ok. 20 tys. osób. Wśród przyczyn należy wymienić ograniczenia wynikające z pandemii COVID-19, tj. tymczasowego zawieszenia realizacji warsztatów w okresie od drugiej połowy marca do połowy maja 2020 r., jak również ograniczenie liczby warsztatów realizowanych stacjonarnie na rzecz działań w trybie zdalnym.

Pomoc była udostępniana w rekordowej jak dotychczas liczbie gmin – 2314 co stanowi 93% wszystkich gmin. W realizacji Podprogramu 2019 uczestniczyło 85 organizacji partnerskich regionalnych oraz 2586 organizacji partnerskich lokalnych należących do 4 sieci dystrybucji: Federacji Polskich Banków Żywności, Caritas Polska, Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej i Polskiego Czerwonego Krzyża. Łączna liczba organizacji wyniosła 2 671.

Konkurs dla organizacji partnerskich na szczeblu ogólnopolskim i ponadregionalnym

W dniu 9 listopada 2018 r., przez publikację ogłoszenia o naborze ofert, wszczęta została procedura konkursowa dot. wyboru organizacji partnerskich o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym na potrzeby dwóch podprogramów: Podprogramu 2019 i 2020. W konkursie złożono łącznie 4 oferty. W grudniu 2018 r. konkurs został rozstrzygnięty, w jego wyniku wyłoniono 4 organizacje: Federacja Polskich Banków Żywności, Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz Polski Czerwony Krzyż.

Umowy z organizacjami partnerskimi zawiera Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa jako Instytucja Pośrednicząca w ramach PO PŻ.

Środki przeznaczone na realizację

Na realizację PO PŻ w 2020 r. wydatkowano:

- w Operacji I – na zakup żywności kwotę 326 725 276,01 zł,
- w Operacji II na wsparcie organizacji partnerskich z tytułu kosztów transportu, magazynowania i administracji oraz z tytułu realizacji środków towarzyszących kwotę 32 692 574,58 zł.

W 2020 r. istotny wpływ na wdrażanie PO PŻ miała pandemia COVID-19 i związany z nią reżim sanitarny. W marcu i kwietniu 2020 r. część organizacji partnerskich lokalnych wtrzymała dystrybucję żywności z powodu trudności kadrowych (absencja pracowników i obawy o ich bezpieczeństwo). Bezpośredni odbiór żywności przez uprawnione osoby był znacznie utrudniony, część organizacji musiała zaangażować do pomocy w dystrybucji inne służby, m.in. żołnierzy WOT, ochotniczą straż pożarną i wolontariuszy.

W celu zapewnienia bezpiecznej kontynuacji wdrażania Programu MRiPS jako Instytucja Zarządzająca wprowadziła zmiany w Wytycznych na Podprogram 2019, m.in. zdalne kwalifikowanie odbiorców przez ośrodki pomocy społecznej, elastyczne zasady dystrybucji, możliwość realizacji działań towarzyszących w trybie zdalnym. Ze środków PO PŻ zakupiono środki ochrony osobistej dla organizacji partnerskich, aby mogły bezpiecznie dystrybuować żywność.

Za wdrażanie Programu odpowiedzialny jest Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

III.1.12. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 r. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES) jest dokumentem określającym kompleksowe założenia polityki rządu w zakresie wspierania rozwoju ekonomii społecznej. Rozwiązania zawarte w Programie powiązane są z innymi obowiązującymi regulacjami prawnymi. Zmiany tych uregulowań lub wprowadzanie nowych skutkuje koniecznością dostosowania zapisów KPRES. Dlatego też w 2020 r. trwały prace nad przygotowaniem aktualizacji programu, służące wdrożeniu rozwiązań umożliwiających podmiotom ekonomii społecznej i solidarnej odgrywanie roli kluczowego elementu aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczyciela usług społecznych.

W celu osiągnięcia założonego celu należy:

- Wzmacniać rolę podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej (PES) w kontekście planowania i realizacji usług społecznych;
- Wspierać trwałe partnerstwa PES z samorządem terytorialnym zarówno w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej jak i zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego;

- Zwiększać liczbę miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Upowszechniać wiedzę i podstawy wobec ekonomii społecznej i solidarnej.

Największy wpływ na projektowane zmiany miało przede wszystkim wejście w życie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz prowadzenie prac nad nową unijną perspektywą finansową 2021–2027.

Aktualizację Programu przygotował Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej, przy udziale członków Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (w skład którego wchodzi przedstawiciele: organów administracji rządowej i samorządowej; podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej; związków zawodowych; organizacji pracodawców; sektora bankowego i szkół wyższych).

Zaproponowane zmiany wynikają m.in. z rekomendacji ujętych w opracowaniu poświęconym wsparciu ekonomii społecznej w perspektywie finansowej na lata 2021–2027 przygotowanym w ramach projektu Spójna Integracja Regionalna Ekonomii Społecznej (przy dużym zaangażowaniu Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (KKRES) i Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej). Wpływ na kształt zmian miały również wyniki przeglądu śródkresowego Regionalnych Programów Operacyjnych przeprowadzonego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, a także wnioski z debat poświęconych projektowi ustawy o ekonomii społecznej, które odbyły się w połowie 2020 r.

Za wdrażanie Programu odpowiada Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej.

III.1.13. Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”

Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” realizowany jest od 1 stycznia 2017 r., a w przypadku niektórych działań – od 2018 r. Monitoring Programu „Za życiem” realizowany jest przez MRiPS, Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Edukacji i Nauki, Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii oraz Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, zgodnie z właściwością, a także przez wojewodów. Polega on m.in. na zbieraniu informacji o realizacji Programu „Za życiem” i dokonywaniu bieżącej oceny instrumentów oraz przekazywaniu zbiorczych, kompleksowych informacji o sytuacji w obszarach objętych celami Programu „Za życiem” do koordynatora Programu, którym jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Informacje o stopniu realizacji i wdrożenia Programu „Za życiem” wraz z wnioskami ujmowane są w corocznym sprawozdaniu, które – zgodnie z § 3 ust. 1 uchwały nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (M.P. poz. 1250) – przedkładane jest przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego Prezesowi Rady Ministrów, w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

W związku z tym informacje o realizacji Programu „Za życiem” (w tym o wydatkowanych środkach) w 2020 r. zostaną zebrane w 2021 r.

W ramach Programu „Za życiem” opiekunowie osób niepełnosprawnych – członkowie rodziny, w rozumieniu ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” – mają możliwość skorzystania ze wsparcia w powrocie na rynek pracy.

Organizacje pozarządowe mogą zostać włączone w realizację działań ujętych w Poddziałaniu 3.5.2 – Dostęp do usług i instrumentów rynku pracy członków rodzin opiekujących się osobą niepełnosprawną.

Wsparcie realizowane w ramach tego działania udzielane jest na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy i kierowane jest do opiekunów osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni albo poszukujący pracy, niepozostający w zatrudnieniu i niewykonyjący innej pracy zarobkowej, z wyłączeniem opiekunów osób niepełnosprawnych pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna.

Spośród dostępnych dla opiekunów form pomocy, organizacje pozarządowe mogą jako pracodawcy skorzystać ze wsparcia w postaci subsydiów zatrudnieniowych dostępnych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych. Mogą także otrzymać środki na utworzenie/doposażenie stanowiska pracy lub stanowiska telepracy dla opiekuna skierowanego przez urząd pracy. Organizacje pozarządowe mogą być organizatorem staży, mogą także na zlecenie urzędu pracy realizować szkolenia.

Za koordynowanie i nadzorowanie realizacji tego Programu odpowiada Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

III.2. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020.

Sektor pozarządowy efektywnie korzysta ze wsparcia Funduszy Europejskich, których wdrażaniem i alokowaniem zajmowało się MRiPS. Podmioty te mają doświadczenie, wiedzę i wyspecjalizowaną kadre, dzięki czemu mogą wspomagać realizację celów MRiPS.

Działanie 1.3 „Wsparcie osób młodych znajdujących się w trudnej sytuacji, Gwarancje dla młodzieży” PO WER

W ramach *Planu realizacji Gwarancji dla młodzieży w Polsce* w grudniu 2017 r. ogłoszono konkurs na realizację projektów zwiększających możliwości zatrudnienia osób młodych w wieku od 15 do 29 roku życia w tym w szczególności osób bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET).

Konkurs ogłoszony został w ramach Działania 1.3 *Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji* PO WER.

Nabór projektów odbywał się w pięciu rundach. Ostatnia z nich zakończyła się 31 stycznia 2019 r. Łącznie w konkursie wpłynęło 140 wniosków o dofinansowanie projektów, z czego:

- 100 wniosków uzyskało pozytywną ocenę i zostało skierowanych do negocjacji (w tym 40 wniosków złożonych przez organizacje pozarządowe),
- 40 uzyskało negatywną ocenę (w tym 8 wniosków złożonych przez organizacje pozarządowe) i zostało odrzuconych.

Finalnie, w przypadku 29 projektów (w tym 10 projektów złożonych przez organizacje pozarządowe), Wnioskodawcy nie przeszli etapu negocjacji lub do niego nie przystąpili, bądź wycofali się z realizacji projektu. Ostatecznie, w ramach konkursu 71 projektów skierowano do dofinansowania i zawarcia umowy (w tym 32 projekty złożone przez organizacje

pozarządowe, z czego 15 umów zawarto w 2018 r. 16 umów w 2019 r., 1 umowę w 2020 r.). Do końca 2020 r. z uwagi na problemy z rekrutacją uczestników projektu rozwiązano 2 umowy z organizacjami pozarządowymi (1 – 2019 r. i 1 – 2020 r.).

Wnioskodawcy, którzy mogli aplikować w konkursie i realizować projekty to:

- instytucje rynku pracy:
 - publiczne służby zatrudnienia,
 - Ochotnicze Hufce Pracy,
 - agencje zatrudnienia,
 - instytucje szkoleniowe,
 - instytucje dialogu społecznego,
 - instytucje partnerstwa lokalnego.
- jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii,
- specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze,
- specjalne ośrodki wychowawcze,
- domy samotnej matki,
- Centralny Zarząd Służby Więziennej,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- szkoły specjalne.

Wsparcie w ramach projektów wyłonionych w konkursie centralnym dociera do wąskiej grupy młodzieży będącej w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Są to m.in.

- osoby, które opuściły pieczę zastępczą,
- osoby, które opuściły młodzieżowe ośrodki wychowawcze i socjoterapii,
- osoby, które opuściły specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze i specjalne ośrodki wychowawcze
- osoby, które zakończyły naukę w szkole specjalnej,
- matki przebywające w domach samotnej matki,
- osoby, które opuściły zakład karny, areszt śledczy, zakład poprawczy lub schronisko dla nieletnich,
- osoby, które opuściły zakład pracy chronionej.

Wśród ww. osób wspierani mogą być imigranci (w tym osoby polskiego pochodzenia), reemigranci ubodzy pracujący, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, osoby zatrudnione na umowach krótko-terminowych, pracujący w ramach umów cywilno-prawnych.

W związku z sytuacją epidemiczną w kraju zaobserwowano problemy w realizacji projektów, w tym trudności w osiągnięciu pierwotnie zakładanych rezultatów. W tym celu na gruncie prawa krajowego wprowadzono szczególne i nadzwyczajne rozwiązania, umożliwiające podejmowanie działań minimalizujących negatywny wpływ pandemii na wdrażanie i realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19.

Wprowadzone regulacje wprowadzają odstępstwa i wyjątki od obowiązujących zasad wyboru, realizacji i rozliczania projektów w ramach programów operacyjnych, przyjętych ustawą wdrożeniową oraz ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, i dały instytucjom

podstawę prawną do elastycznego podejścia do ww. procesów, co przełożyło się na elastyczne podejście do realizowanych projektów.

Rozwiązania zawarte w przepisach dotyczą m.in. w następujących obszarów:

- możliwość zmiany umowy o dofinansowanie/decyzji o dofinansowaniu, jeżeli na skutek wystąpienia COVID-19 realizacja postanowień dotychczasowej umowy/decyzji w zakresie wynikającym z zatwierdzonych kryteriów wyboru projektów jest niemożliwa lub znacznie utrudniona;
- wydłużenie określonych w umowach o dofinansowanie albo w decyzjach o dofinansowaniu projektów terminów składania wniosków o płatność oraz terminów zakończenia realizacji projektów;
- nadzwyczajny tryb wyboru albo zmiany partnera w projekcie, jeżeli w związku z wystąpieniem COVID-19 przygotowanie albo realizacja projektu partnerskiego stała się niemożliwa lub znacznie utrudniona;
- możliwość przesunięcia ciężaru nieprawidłowości indywidualnej na budżet państwa i uwolnienie beneficjenta od odpowiedzialności za tę nieprawidłowość;
- możliwość uznania za kwalifikowalne wydatków na niezrealizowane cele, jeżeli beneficjent wykaże, że z dochowaniem należytej staranności i w odpowiednim czasie podejmował niezbędne działania służące ich odzyskaniu, albo wykaże brak możliwości ich odzyskania;
- możliwość przedłużenia terminów w postępowaniach administracyjnych w odniesieniu do należności, o których mowa w art. 60 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, możliwość zawieszenia tych postępowań oraz wstrzymanie wykonania decyzji administracyjnych;
- upoważnienie do stosowania ulg w spłacie należności, o których mowa w art. 60 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, na wniosek zobowiązanego;
- wyłączenie stosowania art. 190 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, który reguluje termin przekazania wniosku o płatność;
- dodatkowo wprowadzono możliwość realizacji form wsparcia dla uczestników w formie zdalnej.

Działanie 2.1 „Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego” PO WER

W dniu 29 marca 2019 r. ogłoszono konkurs pt. *Podniesienie kompetencji przedstawicieli podmiotów gminnych i niegminnych, którzy planują utworzenie i prowadzenie ośrodka opieki nad dziećmi do lat 3*. Alokacja wyniosła ok. 14,2 mln zł. Nabór wniosków trwał od 29 kwietnia 2019 r. do 31 maja 2019 r.

Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie w konkursie to:

- instytucje szkoleniowe zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- organizacje pozarządowe,
- podmioty ekonomii społecznej,

- partnerzy społeczni zgodnie z definicją przyjętą w PO WER,
- instytucje publiczne,
- ogólnopolskie stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego,
- federacje lub związki organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej,
- jednostki naukowe, w tym instytuty badawcze,

Celem konkursu były szkolenia w zakresie form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 skierowane do przedstawicieli podmiotów zarówno gminnych jak i niegminnych planujących utworzenie i prowadzenie instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

W odpowiedzi na konkurs wpłynęło 39 wniosków o dofinansowanie. Podpisano łącznie 15 umów o dofinansowanie na kwotę 10 071 312,95 zł., w tym 5 umów o dofinansowanie z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie, na kwotę 3 181 022,50 zł:

Działanie 2.5 „Skuteczna pomoc społeczna” PO WER

W ramach typu projektu *„Działania edukacyjne na rzecz kluczowych pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej obejmujące szkolenia z nowych rozwiązań organizacyjno-prawnych w pomocy społecznej”* w dniu 28 lutego 2019 r. r. ogłoszono konkurs na wybór projektów realizujących w/w tematykę, a następnie przeprowadzono nabór wniosków o dofinansowanie ww. projektów (nabór przeprowadzono w dniach: od 30 marca 2019 br. do 31 maja 2019 r.).

Wnioskodawcami w konkursie mogły być m.in:

- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego,
- podmioty ekonomii społecznej,
- federacje lub związki organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej,
- związki rewizyjne właściwe do spraw spółdzielczości,
- samorząd gospodarczy i zawodowy,
- partnerzy społeczni zgodnie z definicją przyjętą w PO WER,
- uczelnie i podmioty uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym i jednostki prowadzące kształcenie lub doskonalenie zawodowe,
- jednostki naukowe, w tym instytuty badawcze.

W 2020 r. rozstrzygnięto konkurs i podpisano 6 umów o dofinansowanie, z czego 3 umowy zostały zawarte z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 u.d.p.p.w.

Działanie 2.6 „Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób z niepełnosprawnościami” PO WER

Projekt pn. „Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Projekt „Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych” realizowany jest w okresie od 1 października 2020 r. do 30 czerwca 2023 r. przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w MRiPS

w partnerstwie z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną oraz Fundacją im. Królowej Polski św. Jadwigi.

Celem projektu jest przygotowanie kompleksowej propozycji wdrożenia do systemu prawnego modyfikacji i nowych instrumentów w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych zapewniających możliwie samodzielne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczeństwie, w tym podniesienie jakości i efektywności działań realizowanych przez warsztaty terapii zajęciowej oraz wypracowanie, przetestowanie, wdrożenie i upowszechnienie standardu usług asystenckich świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Projekt realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020, Osi Priorytetowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działania 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych.

Wartość projektu to 36 254 594,64 zł, w tym dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego wynosi 30 555 372,36 zł, co stanowi 84,28% wartości projektu.

W 2020 r. przygotowywano narzędzia badawcze (m.in. ankiety, scenariusze wywiadów indywidualnych, grupowych i warsztatów diagnostycznych) do przeprowadzenia indywidualnych wywiadów pogłębionych, zogniskowanych wywiadów grupowych i warsztatów diagnostycznych. Ponadto zrealizowano badanie CAWI poświęcone działalności warsztatów terapii zajęciowej. W 2020 r. wydatkowano kwotę w wysokości 345 368,51 zł.

Działanie 2.8 „Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym” PO WER

W dniu 31 grudnia 2019 r. ogłoszono konkurs pt. „*Wsparcie tworzenia centrów usług społecznych (CUS) i rozwój dostarczanych przez nie usług*”

Głównym celem konkursu jest przeprowadzenie pilotażu rozwiązań przewidzianych w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez CUS, tj. wypracowanie i przetestowanie funkcjonowania modelowych rozwiązań w zakresie integracji i rozwoju usług społecznych adresowanych do ogółu mieszkańców (usług społecznych użyteczności publicznej), dostosowanych do specyfiki określonych typów wspólnot samorządowych szczebla podstawowego (gmin), przy CUS jako nowej jednostki organizacyjnej.

Konkurs służy wyłonieniu trzydziestu projektów, w ramach których zostanie utworzonych 30 CUS-ów, w których zostanie wypracowanych i przetestowanych 30 rozwiązań modelowych w zakresie realizowania usług społecznych użyteczności publicznej przy wykorzystaniu CUS – każde przystosowane do 1 z 6 typowych sytuacji brzegowych, odpowiadających wyróżnionym w konkursie kategoriom (i podkategoriom) gmin. Wnioskodawcą w konkursie jest jednostka samorządu terytorialnego – gmina.

Jedno z kryteriów dostępu w konkursie brzmi: Wnioskodawca przeznaczy co najmniej 30% kosztów bezpośrednich projektu na zlecenie realizacji usług społecznych organizacjom pozarządowym lub podmiotom ekonomii społecznej.

W ramach konkursu podpisano 30 umów o dofinansowanie z gminami na kwotę 86 770 054,50 zł.

Działanie 2.9 „Rozwój ekonomii społecznej” PO WER

Umowy podpisane w ramach Działania 2.9 są efektem 6 konkursów ogłoszonych w 2019 r. i 2020 r.

W ramach tych konkursów o dofinansowanie realizacji projektu mogły ubiegać się:

- administracja rządowa i jej jednostki podległe oraz nadzorowane,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego,
- organizacje pozarządowe,
- podmioty ekonomii społecznej,
- federacje lub związki organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej,
- związki rewizyjne właściwe do spraw spółdzielczości,
- partnerzy społeczni zgodnie z definicją w PO WER,
- uczelnie i podmioty uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym,
- jednostki naukowe, w tym instytuty badawcze,
- przedsiębiorcy.

W ramach Działania 2.9 w 2020 r. ogłoszono 1 konkurs o łącznej alokacji 3,5 mln zł. Dwie umowy z tego konkursu zostały zawarte w 2020 r., jedna zostanie podpisana w 2021 r.

Ze względu na trwającą sytuację epidemiologiczną IZ wstrzymała ogłoszenie konkursu pt. *Przygotowanie i wdrożenie modeli przedsiębiorstw społecznych, m.in. o charakterze usługowym, świadczących tzw. „wiązki” usług społecznych użyteczności publicznej, kierowanych w szczególności w zindywidualizowany i kompleksowy sposób do osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych oraz ich rodzin, w tym dla rodzin posiadających dzieci z niepełnosprawnością i realizujących zadania użyteczności publicznej w zakresie rozwoju lokalnego* (druga edycja konkursu).

W ramach Działania 2.9 Rozwój ekonomii społecznej w MRiPS realizowano również następujące projekty.

Projekt pn. „Zintegrowany system monitorowania sektora ekonomii społecznej”

Projekt ma na celu stworzenie trwałego i kompleksowego systemu monitoringu sektora ekonomii społecznej. Efekty zbudowanego systemu będą publicznie dostępne w postaci narzędzia informatycznego, które będzie prezentowało statystyczne informacje wynikowe na różnych poziomach terytorialnych oraz pozwoli użytkownikom tworzyć własne zestawienia. Realizacja projektu pozwoli na opracowanie i włączenie do Programu Badań Statystyki Publicznej projektu cyklicznego badania nt. ekonomii społecznej.

W ramach projektu wypracowano metodologię gromadzenia, integracji i przetwarzania danych administracyjnych oraz danych pozyskiwanych w ramach badań. Opracowane narzędzie zostało zasilone danymi dotyczącymi sektora ekonomii społecznej.

Najważniejsze działania zrealizowane w ramach projektu w 2020 r. obejmują przede wszystkim intensywne prace nad przygotowaniem narzędzia internetowego do prezentacji danych z obszaru ekonomii społecznej. Dane prezentowane za pomocą strony internetowej dostępne będą w ramach modułów, obejmujących:

- Moduł 1. Dane przekrojowe. W ramach tego modułu dostępne będą tabele wynikowe zawierające dane na poziomie wojewódzkim, z możliwością zawężenia lub zmiany zakresu prezentowanych informacji, dzięki skorzystaniu z zaawansowanych filtrów. Przy zastosowaniu filtrów, w zależności od dostępności danych, wybrane informacje prezentowane będą na poziomie powiatowym, podregionalnym lub wojewódzkim/regionalnym. W module tym dostępna jest także aktywna mapa. Uzyskanie wybranych informacji szczegółowych możliwe będzie dzięki zastosowaniu następujących filtrów: wskaźnik (zakres danych), przekrój (rodzaj podmiotu), szczegółowy rodzaj podmiotu i wymiar czasowy (rok).
- Moduł 2. Porównanie JST. W tym module będzie można porównać jednostki terytorialne (z tego samego szczebla). Opcja porównywania jednostek terytorialnych dostępna będzie dla województw/regionów, podregionów oraz powiatów. Uzyskanie wybranych informacji o porównywanych jednostkach możliwe będzie dzięki zastosowaniu następujących filtrów: wskaźnik (zakres danych), przekrój (rodzaj podmiotu), agregacja (poziom terytorialny) i wymiar czasowy (rok).
- Moduł 3. Wskaźniki programowe. W tym module prezentowane będą informacje na temat realizacji wskaźników określonych w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej oraz w Regionalnych Programach Rozwoju Ekonomii Społecznej.
- Moduł 4. zawiera definicje i informacje o wskaźnikach dostępnych w poszczególnych modułach.

W 2020 r. w celu zasilenia narzędzia zbierane były dane administracyjne oraz dane z: Krajowego Rejestru Sądowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Urzędu Zamówień Publicznych oraz Ministerstwa Finansów.

W ramach zrealizowanych w 2020 r., przez Główny Urząd Statystyczny badań pilotażowych przeprowadzono:

- badania na formularzu es-jst – sprawozdanie o rozwoju ekonomii społecznej w jednostkach samorządu terytorialnego
- badania na formularzu sof-5es – załącznik do sprawozdania sof-5 na potrzeby monitorowania rozwoju ekonomii społecznej
- badania na formularzu es-s – sprawozdanie o działalności spółdzielni: pracy, socjalnych, inwalidów i niewidomych.

Ponadto w ramach realizacji pilotażu przygotowano założeń do systemu zasilającego narzędzie internetowe do prezentacji wskaźników, opracowano 43 karty wskaźników do systemu monitorowania ekonomii społecznej. Karty wskaźników podlegały opiniowaniu członków grupy ds. monitoringu i ewaluacji Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej.

W okresie sprawozdawczym rozpoczął się międzyresortowy etap prac nad przygotowaniem Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na 2021 r., w którym ujęte zostało badanie opracowane w ramach projektu.

Projekt pn. „Zintegrowany system zapewnienia wysokiej jakości usług Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej”

Celem projektu jest zapewnienie wysokiej jakości usług wsparcia ekonomii społecznej (animacji lokalnej, inkubacji podmiotów ekonomii społecznej, wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych), świadczonych przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) na rzecz podmiotów ekonomii społecznej przez wdrożenie systemu akredytacji i standardów usług i działania OWES.

W 2020 r. przeprowadzono aktualizację Standardów usług i działania OWES oraz ogłoszono nową edycję naboru wniosków o akredytację AKSES. Działanie te były realizowane we współpracy z Komitetem Akredytacyjnym do spraw systemu akredytacji oraz standardów usług i działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej.

W porównaniu do wcześniej publikowanych ogłoszeń o naborach wniosków o przyznanie i przedłużenie akredytacji „AKSES”, zmiany odnoszą się zarówno do kwestii formalnych m.in. formy składania wniosków przez OWES, listy dokumentów towarzyszących oraz aktualizacji załączników do wniosku, jak również zapisów regulujących proces przyznawania akredytacji Ośrodkom Wsparcia Ekonomii Społecznej, w tym doprecyzowanie informacji o przesłankach uniemożliwiających przyznanie akredytacji, realizacji monitoringów i audytów akredytacyjnych oraz organizacji pracy Komisji ds. oceny wniosków, związanych z sytuacją epidemiologiczną w kraju wywołaną przez COVID-19.

W ramach prac nad aktualizacją Standardów i ogłoszeniem nowego naboru wniosków o akredytację odbyło się kilka spotkań Komitetu Akredytacyjnego. Wprowadzone zmiany mają na celu poprawę jakości usług wsparcia ekonomii społecznej.

Jednocześnie prowadzony jest stały proces monitorowania jakości usług świadczonych przez akredytowane OWES. W 2020 r. przeprowadzono 38 wizyt monitorujących oraz zlecono realizację 37 audytów OWES. Działania te pozwalają na bieżąco analizować poziom usług świadczonych przez akredytowane OWES oraz formułować rekomendacje, tak by jakość usług systematycznie wzrastała. Ponadto powyższe działania zmierzają do stworzenia kompleksowego systemu wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej i osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Na dzień 31 grudnia 2020 r. istniało 58 akredytowanych OWES. W trakcie całego 2020 r. udzielono 38 akredytacji OWES oraz przedłużono akredytację 7 OWES.

Projekt pn. „System partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej”

W 2020 r. kontynuowane były prace związane z realizacją projektu pozakonkursowego pn. System partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej (Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej PO WER). Partnerami projektu są Uniwersytet Warszawski, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie i Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu. Celem projektu jest stworzenie (trwałego i kompleksowego) partycypacyjnego systemu zarządzania sferą ekonomii społecznej, zapewniającego spójność polityk publicznych w tym obszarze na terenie całego kraju. Kluczowym elementem tego systemu jest KKRES, którego prace zostały opisane w niniejszym sprawozdaniu.

Podczas prac grup tematycznych KKRES realizowane są zadania polegające na wypracowywaniu propozycji nowych rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej w obszarze strategiczno-programowym, prawnym, finansowym, edukacyjnym, w zakresie monitorowania sektora ekonomii społecznej oraz koordynacji działań z zakresu ekonomii społecznej na terenie kraju.

Jednym z ważniejszych działań projektowych była organizacja IV Ogólnopolskiego Forum Ekonomii Społecznej i Solidarnej, które odbyło się w formule 4 debat on-line w okresie od 9 czerwca do 7 lipca 2020 r. Celem debat było podsumowanie dotychczasowego dorobku i wypracowanie konkretnych rozwiązań do wykorzystania przy pracach nad regulacją prawną dotyczącą ekonomii społecznej i solidarnej. Uczestnikami debat były osoby reprezentujące podmioty ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstwa społeczne, przedstawiciele samorządów regionalnych i lokalnych, środowiska naukowego oraz administracji rządowej. Każda z debat miała inny temat przewodni:

- 9 czerwca – Polski model ekonomii społecznej i solidarnej – przedsiębiorczość społeczna jako narzędzie aktywnej polityki społecznej,
- 16 czerwca – Przedsiębiorstwo społeczne – szansa na reintegrację i świadczenie usług społecznych w środowisku lokalnym,
- 23 czerwca – Ekonomia społeczna i solidarna i usługi społeczne – w kierunku synergii?,
- 7 lipca – Fundusz Przedsiębiorczości Społecznej i wyzwania koordynacyjne na poziomie krajowym i regionalnym.

Zaproszeni eksperci i praktycy zabrali głos na temat przedsiębiorstw społecznych i ich funkcji. Ponadto poruszone zostały kwestie dotyczące kierunku rozwoju modelu ekonomii społecznej w Polsce. Odbyła się także dyskusja z udziałem wszystkich uczestników dotycząca kluczowych sfer regulacji ustawowej.

W 2020 r. zorganizowanych zostało siedem spotkań Laboratorium Ekonomii Społecznej, zwanego dalej „LES”, ciała o charakterze koncepcyjno-roboczym, które gromadzi różnych interesariuszy wokół konkretnego zagadnienia w celu wspólnej pracy, debatowania i tworzenia nowych rozwiązań. LES działa przez sesje kreatywno-analityczne. Na spotkaniach omawiano głównie zagadnienia tematyczne, wynikające z projektu ustawy o ekonomii społecznej, takie jak definicja ekonomii społecznej czy sposoby zlecania usług PES.

W ramach projektu tworzone były także założenia modelu lokalnych programów rozwoju ekonomii społecznej, który pozwoli na uspołnienienie programowania w tym obszarze na poziomie lokalnym. Przygotowany został podręcznik wdrażania przedsiębiorczości dla szkół podstawowych oraz przeprowadzono cztery warsztaty dla nauczycieli, edukatorów w formie webinarium. Zakończono prace nad opracowaniem narzędzia do mierzenia społecznej wartości dodanej, przeprowadzony został pilotaż narzędzi w 10 PES. We współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej wypracowane zostały zasady umarzania pożyczek płynnościowych, wdrożonych w związku z wybuchem epidemii COVID-19. Prowadzono analizy w zakresie możliwości wykorzystania systemu wsparcia dla MŚP przez przedsiębiorstwa społeczne, wdrażania zwrotnych instrumentów finansowych dla podmiotów ekonomii społecznej oraz koncepcji wsparcia start-upów społeczno-technologicznych

System certyfikacji znakami jakości dla podmiotów ekonomii społecznej i jednostek samorządu terytorialnego

Od 2018 r. Minister w partnerstwie z Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz Fundacją Nowy Staw – Europejski Dom Spotkań realizuje projekt System certyfikacji znakami jakości dla podmiotów ekonomii społecznej i jednostek samorządu terytorialnego.

W ramach projektu, każdego roku, organizowany jest ogólnopolski konkurs, w którym wyłaniane są podmioty ekonomii społecznej oraz jednostki samorządu terytorialnego nagrodzone przyznaniem certyfikatu Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej wydawanym przez Ministra. Konkurs ma na celu wyróżnienie tych podmiotów, które z powodzeniem łączą działalność ekonomiczną ze społecznym zaangażowaniem, a także jednostek samorządu terytorialnego wykazujących się szczególnym sprzyjaniem rozwojowi ekonomii społecznej na ich terenie.

Nabór wniosków trwał od 28 lutego do 31 lipca 2020 r. Certyfikat Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej został przyznany łącznie 150 podmiotom, z czego 15 podmiotów uzyskało tytuł laureata.

W 2020 r. certyfikaty zostały przyznane w pięciu kategoriach:

Kategoria I Debiut Roku

- Spółdzielnia Socjalna Konwalia
- Za Górą Sp. z o.o.
- Spółdzielnia Socjalna Kociewska

Kategoria II Najlepszy Pracodawca

- Spółdzielnia Socjalna MULTISERVICE
- Spółdzielnia Socjalna Równość z siedzibą w Krakowie
- Spółdzielnia Socjalna ECOSS

Kategoria III Sukces Rynkowy

- Spółdzielnia Socjalna Serowa
- Fundacja Pro Omnis
- Spółdzielnia Socjalna „Smak-Bistro”

Kategoria IV Przedsięwzięcie PES współfinansowane ze środków zwrotnych EFS

- Fundacja Tyflologia
- Fundacja JA i TY
- Podkarpackie Stowarzyszenie dla Aktywnych Rodzin

Kategoria V Społecznie Odpowiedzialny Samorząd

- Miasto Gorlice
- Powiat Łęczyński
- Gmina Zbójno

Certyfikatami Znak Jakości uhonorowano również 28 podmiotów w I kategorii „Debiut Roku”, 34 podmioty w II kategorii „Najlepszy pracodawca”, 56 podmiotów w III kategorii „Sukces Rynkowy”, 5 podmiotów w IV kategorii „Przedsięwzięcie PES sfinansowane ze środków zwrotnych EFS”, 14 podmiotów w V kategorii „Społecznie odpowiedzialny samorząd”.

Laureaci Konkursu otrzymali nagrody w postaci pakietów doradczo-szkoleniowych, wyposażenia związanego z prowadzeniem działalności, produkcji filmów o działalności

laureatów, udziału w targach branżowych. Podmioty Certyfikowane otrzymały nagrody w postaci pakietów doradczo-szkoleniowych, których zakres i wartość podane są w ogłoszeniu o konkursie, wyposażenia związanego z prowadzeniem działalności.

Podmioty certyfikowane Znakiem Jakości zyskują także większą rozpoznawalność, dzięki m.in. uwzględnieniu ich w działaniach promocyjnych realizowanych przez MRiPS. Certyfikacja korzystnie wpływa na budowę ich marki, ale także potwierdza wysoką jakość realizowanej misji społecznej.

Uroczyste wręczenie certyfikatów odbyło się 2 grudnia 2020 r. podczas wideokonferencji, która była elementem IV Ogólnopolskiego Forum Ekonomii Społecznej i Solidarnej, które w 2020 r. z powodu pandemii przyjęło formułę wydarzeń online.

III.3. Ciała opiniodawczo-doradcze i pomocnicze oraz zespoły

W 2020 r. funkcjonowały następujące ciała opiniodawczo-doradcze pomocnicze oraz zespoły z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych:

- Rada do spraw Polityki Senioralnej,
- Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej,
- Komitet Akredytacyjny do spraw systemu akredytacji oraz standardów usług i działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej,
- Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- Polska Rada Języka Migowego,
- Rada Zatrudnienia Socjalnego,
- Rada Pomocy Społecznej,
- Rada Rynku Pracy,
- Rada Rodziny,
- Zespół do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych,
- Zespół do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób; Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin,
- Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Zespół Doradczy do spraw Wdrażania Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020.

III.3.1. Rada do spraw Polityki Senioralnej

Na podstawie zarządzenia nr 9 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lutego 2016 r. w sprawie powołania Rady do spraw Polityki Senioralnej (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 9) w dniu 19 maja 2020 r. Pani Minister Marlena Maląg powołała członków Rady do spraw Polityki Senioralnej na kadencję 2020–2024.

Rada do spraw Polityki Senioralnej jest organem opiniodawczo-doradczym Ministra. Do stałego udziału w jej pracach zostali zaproszeni przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego oraz związków tych jednostek; administracji rządowej, organizacji pozarządowych, organizacji pracodawców oraz związków zawodowych, uczelni i instytucji

badawczych, wydelegowanych do prac w Radzie. Rada składa się 31 członków. Przewodniczącą Rady jest prof. Józefa Hryniewicz.

Rada jest forum otwartego dialogu o koncepcji i kształtowaniu polskiej polityki społecznej wobec starości i starzejącego się społeczeństwa. Do jej zadań należy:

- opracowywanie kierunków działań adresowanych na rzecz osób starszych w Polsce,
- inicjowanie, wspieranie i promowanie rozwiązań z zakresu polityki społecznej dotyczącej seniorów,
- przedstawianie Ministrowi propozycji rozwiązań na rzecz rozwoju systemu wsparcia tej grupy.

Posiedzenia Rady do spraw Polityki Senioralnej odbyły się w 2020 r. trzykrotnie: Rada I kadencji spotkała się 20 lutego, natomiast Rada II kadencji zebrała się w dniach: 2 lipca i 17 grudnia (wideokonferencja). Spotkanie zaplanowane na 23 kwietnia 2020 r. zostało odwołane ze względu na trwającą epidemię w kraju, jednakże członkowie Rady przygotowali zdalnie podsumowanie prac Rady i rekomendacje do dalszych działań dla członków Rady kolejnej kadencji.

Podczas posiedzeń Rady Kadencji 2016–2020 omawiane były m.in.: założenia nowych programów rządowych skierowanych do osób starszych; praca nad opracowaniem podsumowania prac Rady oraz rekomendacji Rady ds. Polityki Senioralnej kadencji 2016–2020, dla Rady kolejnej kadencji.

Podczas posiedzeń Rady Kadencji 2020–2024 odbyło się spotkanie inauguracyjne prace Rady nowej kadencji, w trakcie którego powołano oficjalnie nowych członków Rady, ustalono skład Prezydium Rady oraz ustalono zasady działania gremium. Rada pracowała także w zespołach tematycznych nad określeniem priorytetów swoich prac w zakresie m.in.: opieki nad osobami starszymi (usługi opiekuńcze i opiekunowie rodzinni); aktywnego starzenia się; rynku pracy/srebrna gospodarka; opieki zdrowotnej; wolontariatu; edukacji; dialogu międzypokoleniowego kształtowania pozytywnego wizerunku starości; samorządy; bezpieczeństwo i niezależność osób starszych; rzecznictwo interesów osób starszych; bezdomność i ubóstwo wśród seniorów; nowoczesne technologie.

Rada opiniowała i przyjęła nowe programy rządowe: Program wieloletni „Senior+” na lata 2021–2025 oraz Program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025. Rada zaopiniowała pozytywnie przekazane dokumenty z realizacji zadań Ministra Rodziny i Polityki Społecznej: Sprawozdanie z realizacji Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020 za rok 2019, Sprawozdanie z realizacji Programu wieloletniego „Senior+” na lata 2015–2020 za rok 2019, Informacja o sytuacji osób starszych w Polsce za rok 2019.

Radę obsługuje Departament Polityki Senioralnej.

III.3.2. Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej

KKRES jest organem pomocniczym Ministra, który, umożliwiając tworzenie rozwiązań w sposób partycypacyjny, w porozumieniu z teoretykami i praktykami, reprezentującymi administrację rządową i samorządową, sektor ekonomii społecznej, środowiska naukowe, partnerów społecznych i instytucje finansowe, przyczynia się do społecznej legitymizacji

wdrażanych rozwiązań oraz zapewnienia spójności działań w sferze publicznej w obszarze ekonomii społecznej.

W 2020 r. odbyły się dwa posiedzenia (wideokonferencje) Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej w dniach 19 maja i 22 grudnia. W roku ubiegłym Komitet w znacznej części zajmował się nowymi działaniami na rzecz sektora ekonomii społecznej, w szczególności w ramach „Tarcz antykryzysowych”, w związku z przeciwdziałaniem skutkom epidemii COVID-19. Po wybuchu pandemii strona społeczna KKRES, w porozumieniu z Regionalnymi Komitetami Rozwoju Ekonomii Społecznej (RKRES) przygotowała apel do ówczesnego Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczący potrzeby wsparcia sektora ekonomii społecznej. Członkowie Komitetu byli włączani w prace nad poszczególnymi wersjami „Tarcz antykryzysowych”, powstało wiele narzędzi wsparcia, w tym przygotowany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej tzw. mechanizm zakupowy (sprzyjający popytowi na usługi i produkty podmiotów ekonomii społecznej). Członkowie Komitetu byli zaangażowani w prace nad dokumentem pn. „Ekonomia społeczna w Polsce w nowej perspektywie finansowej 2021+. Wnioski i rekomendowane rozwiązania”. Uczestniczyli także w cyklu debat dot. regulacji prawnych w obszarze ekonomii społecznej i solidarnej, a także w pracach nad nową perspektywą finansową EFS+.

Większość prac KKRES w 2020 r. odbywała się w grupach tematycznych, które łącznie spotkały się 16 razy.

Grupa ds. strategicznych i programowych pracowała nad działaniami dotyczącymi przeciwdziałania covid-19 w obszarze ekonomii społecznej i solidarnej. Członkowie grupy byli zaangażowani w prace prowadzone przez zespół projektowy *Spójna Integracja Regionalna Ekonomii Społecznej* – w zakresie materiału dotyczącego przyszłości ekonomii społecznej w nowej perspektywie finansowej EFS.

Grupa ds. prawnych analizowała dostępne formy wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku

z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2, zajmowała się także potrzebą ewentualnych zmian legislacyjnych w tym zakresie.

Grupa ds. finansowych skoncentrowała się na dyskusji na temat postępów we wdrażaniu instrumentów finansowych w ramach Krajowego Funduszu Przedsiębiorczości Społecznej, w tym rozwiązań wdrażanych w związku z wybuchem epidemii COVID-19. Dyskutowano także nt. instrumentów zwrotnych, w tym propozycji rozwiązań, których wdrożenie mogłoby złagodzić skutki wybuchu epidemii COVID-19. Grupa pracowała nad rekomendacjami odnośnie do instrumentów, mających złagodzić skutki wybuchu epidemii COVID-19 dla sektora ekonomii społecznej, wskazano propozycje kryteriów umarzania pożyczek płynnościowych, uruchomionych przez BGK w ramach Krajowego Funduszu Przedsiębiorczości Społecznej. Podjęto także kwestię finansowania innowacji w sektorze ekonomii społecznej, instrumentów wsparcia finansowego w perspektywie finansowej 2021–2027.

Grupa ds. edukacyjnych zajmowała się programem edukacyjnym w obszarze ekonomii społecznej dla szkół podstawowych, zwłaszcza kwestią upowszechniania oraz opracowania podręcznika wdrażania przedsiębiorczości społecznej. Dyskutowano nt. sytuacji spółdzielni uczniowskich w Polsce, a także nt. zleconej przez MRiPS ekspertyzy dotyczącej spółdzielni

uczniowskich w Polsce, pn. Wypracowanie koncepcji organizacyjnej praktycznego funkcjonowania spółdzielni uczniowskich oraz promowania idei spółdzielczości wśród uczniów na tle obowiązujących przepisów prawa, ze szczególnym uwzględnieniem statusu uczniów i rodziców, organów prowadzących (jednostek samorządu terytorialnego) oraz rozstrzygnięć dotyczących szczegółowej organizacji pracy szkoły.

Grupa ds. monitorowania i ewaluacji pracowała nad propozycją kart wskaźników Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 r. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES), a także nad wskaźnikami do działania dot. ekonomii społecznej w ramach Krajowego Programu Odbudowy. Grupa pracowała także nad przygotowaniem i wdrożeniem narzędzia do mierzenia społecznej wartości dodanej oddziaływania społecznego.

Grupa ds. koordynacji ekonomii społecznej w regionach uczestniczyła w pracach nad Modelem lokalnych programów rozwoju ekonomii społecznej, przygotowywanym przez ROPS Kraków. Dyskutowano nt. koordynacji działań ROPS, związanych z łagodzeniem skutków pandemii wywołanej przez wirusa SARS-CoV-2, przede wszystkim w kontekście obszaru ekonomii społecznej. Członkowie grupy podsumowali działania w poszczególnych regionach związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem skutków covid-19 w ramach oszczędności projektowych oraz innych źródeł finansowania. Uczestniczyli w pracach roboczych dot. koordynacji działań wspierających funkcjonowanie instytucji pomocowych i podmiotów ekonomii społecznej w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, jak również w rozmowach poświęconych instrumentom pomocowym, wdrożonym na okoliczność wybuchu pandemii COVID-19, m.in. tzw. mechanizmowi zakupowemu.

Komitet obsługuje Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej.

III.3.3. Komitet Akredytacyjny do spraw systemu akredytacji oraz standardów usług i działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej

Komitet Akredytacyjny działa na podstawie zarządzenia nr 13 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 marca 2014 r. w sprawie powołania Komitetu Akredytacyjnego do spraw systemu akredytacji oraz standardów usług i działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej (Dz. Urz. Min. Prac. i Pol. Społ. poz. 15, z późn. zm.) zwanego dalej zarządzeniem. Komitet Akredytacyjny powołuje Minister. W skład Komitetu Akredytacyjnego wchodzi przedstawiciele: Departamentu Ekonomii Społecznej i Solidarnej, Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii, przedstawiciel Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, przedstawiciel ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, Prezesa Zarządu Banku Gospodarstwa Krajowego, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, sektora ekonomii społecznej, w tym Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej oraz Rady Zatrudnienia Socjalnego, organizacji pozarządowych oraz osoby specjalizujące się w obszarze instytucjonalnego wsparcia ekonomii społecznej.

Zgodnie z § 3 ust. 2 zarządzenia kadencja Komitetu trwa 3 lata licząc od dnia, w którym został powołany jego cały skład. Aktualni Członkowie Komitetu Akredytacyjnego zostali powołani w 2019 r.

W 2020 r. odbyły się 2 posiedzenia Komitetu Akredytacyjnego. W ramach prac Komitetu Akredytacyjnego podjęto trzy uchwały dotyczące: ogłoszenia o naborze wniosków o przyznanie i przedłużenie akredytacji AKSES 2021, zmian w standardach usług i działania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej, zmiany zarządzenia nr 21 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 kwietnia 2016 r. w sprawie przyznania akredytacji „AKSES” (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 21, z późn. zm.).

Komitet obsługuje Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej.

III.3.4. Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Rada działa na podstawie przepisów art. 42–43 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Rada składa się z 5 przedstawicieli organów administracji publicznej, 5 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, 28 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

W 2020 r. odbyło się 1 posiedzenia Rady (w dniu 26 lutego 2020 r.). Na posiedzeniu podjęta była dyskusja o programach – „Centra Opiekuńczo Mieszkalne”, „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” oraz „Opieka wytchnieniowa – edycja 2020” oraz odbyła się dyskusja na temat Strategii Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.

W trybie obiegowym w dniu 17 czerwca 2020 r. Krajowa Rada Konsultacyjna podjęła uchwałę nr 4 w sprawie opinii do projektu Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami.

Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych wyraziła pozytywną opinię do projektu Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami wraz z uwagami kierunkowymi.

Radę obsługuje Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

III.3.5. Polska Rada Języka Migowego

Polska Rada Języka Migowego – jest organem doradczym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego stanowiącym forum współpracy na rzecz osób niesłyszących i niedosłyszących przedstawicieli organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych. Rada powołana została na podstawie art. 19 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się.

Rada składa się 17 członków, w tym Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Członków Rady powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Kandydatów na członków Rady zgłaszają zainteresowane środowiska, organizacje, stowarzyszenia lub instytucje oraz organy. Rada dokonuje wyboru przewodniczącego spośród członków. Przewodniczącym Rady może być wyłącznie osoba uprawniona, znająca Polski Język Migowy i język polski.

W skład Rady wchodzi przedstawiciele ministra właściwego do spraw: oświaty i wychowania, nauki i szkolnictwa wyższego, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, wewnętrznych oraz informatyzacji, ministra sprawiedliwości, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, i przedstawiciele zainteresowanych środowisk, organizacji, stowarzyszeń lub instytucji (9 osób).

Zgodnie z art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się posiedzenia Rady odbywają się co najmniej raz na pół roku.

W 2020 r. Polska Rada Języka Migowego drugiej kadencji spotkała się trzy razy, a obrady toczyły się w trybie hybrydowym i zdalnym.

- Pierwsze posiedzenie II kadencji Polskiej Rady Języka Migowego w 2020 r. odbyło się w dniu 4 czerwca. Posiedzenie było poświęcone tematowi „Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2020–2030”. Materiał z treścią Strategii został przekazany do zaopiniowania członkom Rady.
- W dniu 9 czerwca 2020 r. odbyło się drugie spotkanie Rady poświęcone przyjęciu uchwały w sprawie przekazania treści rekomendacji do „Strategii na rzecz osób z niepełnosprawnościami 2020–2030”. Rekomendacje związane z przyjęciem uchwały zostały przekazane bezpośrednio do Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Trzecie posiedzenie odbyło się w dniu 3 września 2020 r. Przegłosowano podczas niego uchwałę w sprawie przeglądu przepisów prawa z zakresu działania Departamentu Spraw Obywatelskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Polska Rada Języka Migowego na prośbę Departamentu Spraw Obywatelskich MSWiA przedstawiała swoją opinię dotyczącą następujących przepisów aktów prawnych będących w zakresie ww. Departamentu, tj.:

- ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego wraz z aktami wykonawczymi;
- ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych wraz z aktami wykonawczymi;
- ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności wraz z aktami wykonawczymi;
- ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o dokumentach paszportowych wraz z aktami wykonawczymi.

Radę obsługuje Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

III.3.6. Rada Zatrudnienia Socjalnego

Rada Zatrudnienia Socjalnego, zwana dalej „RZS”, jest organem opinio-doradczym Ministra w sprawach zatrudnienia socjalnego. Została powołana na podstawie art. 18e ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 maja 2016 r. w sprawie Rady Zatrudnienia Socjalnego. Rada składa się z 15 osób reprezentujących podmioty zatrudnienia socjalnego, wojewodów, organizacje społeczne i zawodowe. Do zakresu działania Rady należy w szczególności opiniowanie projektów aktów prawnych oraz inicjowanie zmian przepisów prawa w zakresie zatrudnienia socjalnego, przygotowywanie ekspertyz dotyczących wybranych obszarów tego zatrudnienia oraz przyjmowanie opinii wniosków o nagrody specjalne za wybitne osiągnięcia w tym obszarze.

W 2020 r. odbyły się 3 posiedzenia RZS II kadencji: 4 lutego w trybie stacjonarnym, 16 kwietnia oraz 26 listopada w trybie wideokonferencji z powodu pandemii wywołanej wirusem SARS-Cov-2.

Na posiedzeniach RZS pracowała nad propozycjami zmian w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. Prace nad zmianami zostały przeniesione na 2021 r. ze względu na pandemię wywołaną wirusem SARS-Cov-2.

RZS omawiała również sytuację oraz problemy funkcjonowania podmiotów zatrudnienia socjalnego związaną z pandemią. Dotyczyły one między innymi kwestii związanych z zawieszeniem zajęć w podmiotach zatrudnienia socjalnego, regulacji związanych z wypłatą świadczenia integracyjnego w okresie zawieszenia zajęć w podmiotach zatrudnienia socjalnego przez wojewodów, wypłat świadczenia integracyjnego podczas odbywania kwarantanny i izolacji domowej przez uczestników, potrzeby wydłużenia potrzeby uczestnictwa w CIS, zabezpieczenie podmiotów zatrudnienia socjalnego w środki ochrony osobistej.

RZS omawiała założenia Krajowego Planu Odbudowy dot. wsparcia podmiotów zatrudnienia socjalnego.

Ważnym tematem było również omawianie propozycji zmian w ogłoszeniu konkursu Programu pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo – Od wykluczenia do aktywizacji.

Radę obsługuje Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej.

III.3.7. Rada Pomocy Społecznej

Rada Pomocy Społecznej (Rada) to organ opiniodawczo-doradczy w sprawach pomocy społecznej działający przy ministrze właściwym ds. zabezpieczenia społecznego.

Do 30 kwietnia 2004 r. Rada funkcjonowała na podstawie ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 9 kwietnia 1991 r. w sprawie organizacji oraz trybu działania Rady Pomocy Społecznej.

Od dnia 1 maja 2004 r. funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie Rady Pomocy Społecznej.

W skład Rady wybieranych jest nie więcej niż 20 osób, które reprezentują jednostki organizacyjne pomocy społecznej, jednostki samorządu terytorialnego, wojewodów, organizacje społeczne i zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz środowiska naukowe.

W obecnym składzie Rady IX kadencji jest 20 członków.

Zadania Rady określone są w art. 124 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Do zakresu działania Rady należy:

- opiniowanie projektów aktów prawnych oraz inicjowanie zmian przepisów prawa w zakresie pomocy społecznej,
- przygotowywanie ekspertyz dotyczących wybranych obszarów pomocy społecznej,
- przedstawianie ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego okresowych informacji o swojej działalności,

- przyjmowanie i opiniowanie dla ministra wniosków o nagrody specjalne za wybitne osiągnięcia w zakresie pomocy społecznej.

W 2020 r. Rada IX kadencji obradowała 2 razy. Ponadto na dodatkowym posiedzeniu Komisja do spraw oceny wniosków o przyznanie nagród Ministra Rodziny i Polityki Społecznej za wybitne, nowatorskie rozwiązania w zakresie pomocy społecznej podczas specjalnego posiedzenia oceniła wnioski i rekomendowała laureatów nagród i wyróżnień. Ponadto Rada opiniowała 3 akty prawne.

Radę obsługuje Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

III.3.8. Rada Rynku Pracy

Realizacja polityki rynku pracy opiera się na dialogu i współpracy władz publicznych z partnerami społecznymi i przedstawicielami różnych środowisk działających w obszarze rynku pracy, m.in. w ramach działalności ciał opiniodawczo-doradczych.

Na poziomie centralnym organem opiniodawczo-doradczym Ministra właściwego do spraw pracy w sprawach polityki rynku pracy, jest Rada Rynku Pracy (RRP). Przepisy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, nie gwarantują reprezentacji organizacji pozarządowych w składzie RRP, niemniej jednak minister właściwy do spraw pracy może zapraszać do udziału w posiedzeniach rady rynku pracy przedstawicieli organów, organizacji i instytucji niereprezentowanych w radzie rynku pracy, bez prawa udziału w podejmowaniu rozstrzygnięć, w tym przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Przepisy ww. ustawy gwarantują udział przedstawicieli organizacji pozarządowych zajmujących się statutowo problematyką rynku pracy w wojewódzkich i powiatowych radach rynku pracy (WRRP i PRRP). Rady te są ciałami opiniodawczo–doradczymi w sprawach polityki rynku pracy odpowiednio marszałka województwa lub starosty powiatu.

W 2020 r. w posiedzeniach RRP nie uczestniczył przedstawiciel organizacji pozarządowych.

Radę obsługuje Departament Rynku Pracy.

III.3.9. Zespół do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych

Zespół do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych został powołany zgodnie z zarządzeniem nr 26 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 sierpnia 2013 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. Urz. Min. Prac. i Pol. Społ. poz. 27, z późn. zm.)⁵⁾. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele resortów zobowiązanych do wdrażania postanowień konwencji, a pracom przewodniczy Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. W posiedzeniach Zespołu mogą uczestniczyć inne osoby niż członkowie Zespołu, w szczególności reprezentujące inne komórki organizacyjne resortów lub organizacje

⁵⁾ Aktualnie obowiązuje zarządzenie nr 23 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 sierpnia 2020 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 25).

pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami, zaproszone przez Przewodniczącego Zespołu.

Zespół jest odpowiedzialny za wymianę informacji w sprawie działań związanych z wdrażaniem postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych i planowanych zmian rozwiązań prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych lub mogących mieć wpływ na ich sytuację. Ponadto Zespół współdziała w sprawie przygotowania sprawozdań Rady Ministrów z wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych przekazywanych Komitetowi ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych zgodnie z art. 35 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

W 2020 r. odbyły się 2 posiedzenia, w trakcie których omówiono następujące tematy:

- Zdrowie – w nawiązaniu do działań Ministerstwa Zdrowia odnośnie wdrażania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz sposobu uwzględnienia uwag Komitetu ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych z dnia 29 października 2018 r. do pierwszego sprawozdania Polski z wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych;
- Edukacja (zwłaszcza edukacja włączająca) – w nawiązaniu do działań Ministerstwa Edukacji Narodowej odnośnie wdrażania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz sposobu uwzględnienia uwag Komitetu ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych z dnia 29 października 2018 r. do pierwszego sprawozdania Polski z wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych;
- Dostępność autobusów przewoźników publicznych i prywatnych;
- Dostępność podjazdów na dworcach/peronach kolejowych dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- Standardy projektowania przejść dla pieszych i dróg dla pieszych.

W 2020 r. w ramach prac Zespołu uczestniczyli także przedstawiciele Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Urzędu Transportu Kolejowego, Instytutu Transportu Samochodowego, Centrum Projektowania Uniwersalnego. W pracach uczestniczyli także przedstawiciele następujących organizacji pozarządowych: Fundacji Integracja, Polskiego Związku Głuchych, Fundacji Instytut Rozwoju Regionalnego, Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, Fundacji „Vis Maior” oraz Spółdzielni Socjalnej FADO.

Materiały z posiedzeń Zespołu (protokoły i przedstawiane prezentacje) są publikowane na stronie Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Zespół jest obsługiwany przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

III.3.10. Zespół do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin

Zespół do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin został powołany na podstawie zarządzenia nr 89 Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin (M.P. poz. 850).

Przewodniczącym Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin, zgodnie z § 1 ust. 3 pkt 1 ww. zarządzenia jest Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele wybranych ministerstw, jako członkowie oraz przedstawiciele, różnych urzędów i instytucji, którzy uczestniczą w Zespole na prawach członka. Ponadto, Przewodniczący może zapraszać do udziału w pracach Zespołu, z głosem doradczym, osoby niebędące członkami Zespołu, w szczególności ekspertów, przedstawicieli innych organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, zajmujących się problematyką dotyczącą osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin oraz innych podmiotów, właściwych w sprawach będących przedmiotem prac Zespołu.

Do zadań Zespołu należy opracowanie:

- analizy aktualnej sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do edukacji, kultury, zatrudnienia oraz świadczeń zdrowotnych;
- kompleksowych rozwiązań w zakresie poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin z uwzględnieniem postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r.;
- propozycji rozwiązań legislacyjnych i systemowych mających na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin.

W związku z ogłoszeniem na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (od 14 do 20 marca 2020 r.), a następnie stanu epidemii (od 20 marca 2020 r. do odwołania) i związane z tym zalecenia w zakresie organizowania spotkań oraz mając na uwadze bezpieczeństwo uczestników posiedzeń, w tym licznych przedstawicieli środowiska osób niepełnosprawnych biorących udział w posiedzeniach, w 2020 r. nie odbywały się posiedzenia Zespołu.

Zespół jest obsługiwany przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

III.3.11. Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Na podstawie art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie utworzony został Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jako organ opiniotwórczo-doradczy ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Kadencja Zespołu trwa 3 lata.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w skład Zespołu wchodzi 10 przedstawicieli sektora pozarządowego.

W dniu 22 lipca 2020 r. odbyło się jedno posiedzenie Zespołu Monitorującego, które ze względu na sytuację epidemiczną w kraju związaną z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 wywołującego COVID-19 miało formę wideokonferencji. Podczas przedmiotowego spotkania:

- przekazana została informacja dotycząca wszczęcia procedury naboru członków Zespołu Monitorującego IV kadencji;
- omówiono sytuację osób doświadczających przemocy w rodzinie w związku z wprowadzonym stanem epidemii, w tym działań w obszarze przeciwdziałania przemocy

w rodzinie podejmowanych zarówno przez ówczesne Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz instytucje i organizacje reprezentowane przez członków Zespołu;

- odbyła się dyskusja na temat propozycji dalszych możliwych do realizacji działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy w rodzinie w związku ze skutkami wprowadzenia stanu epidemii;
- omówiono również inne bieżące sprawy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym, między innymi, dotyczące wdrażania w życie ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

Obsługę administracyjno-biurową Zespołu zapewnia Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania.

III.3.12. Zespół Doradczy do spraw Wdrażania Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w ramach PO PŻ 2014–2020 odbywa się również w ramach działalności Zespołu Doradczego ds. Wdrażania PO PŻ. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele wszystkich instytucji wdrażających Program, w tym MRiPS, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR), Ministerstwa Finansów (Instytucja Certyfikująca i Audytowa PO PŻ), a także organizacje partnerskich na szczeblu ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym oraz ośrodków pomocy społecznej, które odpowiadają za kwalifikowanie odbiorców końcowych do pomocy żywnościowej. Zespół pracował wyłącznie w trybie obiegowym za pośrednictwem poczty elektronicznej. Konsultowano m.in. treść dokumentów programowych, w szczególności *Wytycznych* w Podprogramie 2019 i ich zmian.

Zespół jest obsługiwany przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

III.3.13 Rada Rodziny

Rada Rodziny została powołana zarządzeniem nr 37 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 5 grudnia 2019 r. w sprawie powołania Rady Rodziny (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 43). W skład Rady Rodziny wchodzi osoby wyróżniające się wiedzą i doświadczeniem w kwestiach związanych z polityką demograficzną powołane wśród kandydatów zgłoszonych m.in. przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 u.d.p.p.w.

W 2020 r. Rada Rodziny spotkała się czterokrotnie, zaś spotkania podzespołów Rady odbyły się 15 razy. Kwestie, które były poruszane dotyczyły promocji rodziny i małżeństwa przez media, podniesienia standardów opieki nad dziećmi z wadami letalnymi, dziećmi niepełnosprawnymi oraz nad ich rodzinami, zakończenia roku Św. Jana Pawła II projektu zmian art. 86 ustawy Prawo oświatowe.

Rada Rodziny jest obsługiwana przez Biuro Ministra.

III.3.14. Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz Komitet do spraw Pożytku Publicznego

W 2020 r. MRiPS było reprezentowane w Radzie Działalności Pożytku Publicznego, zwanej dalej RDPP, przez Panią Iwonę Michałek, Sekretarza Stanu, a obecnie przedstawicielką MRiPS w składzie RDPP jest Pani Andżelika Wardęga – Dyrektor Departamentu Ekonomii Społecznej i Solidarnej.

Zgodnie z ustawą z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, od dnia 30 października 2017 r. sprawy dotyczące m.in. RDPP są koordynowane przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. W ubiegłym roku odbyły się 4 posiedzenia plenarne Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Na podstawie ww. ustawy funkcjonuje również Komitet do spraw Pożytku Publicznego – organ administracji rządowej właściwy w sprawach pożytku publicznego i wolontariatu, w tym programowania, koordynowania i organizowania współpracy organów administracji publicznej i podmiotów działających w sferze pożytku publicznego. W 2020 r. przedstawicielką Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w pracach Komitetu była Pani Iwona Michałek, Sekretarz Stanu, a obecnie przedstawicielką Ministerstwa w Komitecie jest Pani Minister Marlena Małag. W ubiegłym roku odbyły się dwa spotkania Komitetu.

IV. Epidemia COVID-19

W 2020 r. znaczący wpływ na sytuację podmiotów ekonomii społecznej, w tym organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 u.d.p.p.w., miała epidemia COVID-19. Wywołała ona nie tylko zmiany w zakresie funkcjonowania samych organizacji, ale również oddziaływała na ich otoczenie społeczne i gospodarcze. Z tych względów wprowadzone zostały nadzwyczajne instrumenty wsparcia, których pierwszoplanowym celem było utrzymanie zatrudnienia w podmiotach dotkniętych kryzysem.

Organizacje pozarządowe mogły w 2020 r. skorzystać w szczególności z:

- dofinansowania do wynagrodzeń pracowników tych podmiotów, które odnotowały spadek przychodów z działalności statutowej. W zależności od skali tego spadku dofinansowanie może wynosić od 50% do 90% wynagrodzenia pracownika (nie więcej niż 50% – 90% minimalnego wynagrodzenia za pracę) wraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne należnymi od pracodawcy. Wsparcie takie wypłacane było przez maksymalnie 3 miesiące.
- częściowego lub całkowitego umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od marca do maja 2020 r. Wysokość umorzenia zależała w tym przypadku od liczby osób zgłoszonych do ubezpieczenia społecznego (do 9 osób – umorzenie 100% należności, od 10 do 49 osób umorzenie 50% należności). W przypadku spółdzielni socjalnych umorzenie obejmowało 100% należności bez względu na liczbę zatrudnionych pracowników.
- jednorazowej preferencyjnej, umarzalnej pożyczki z Funduszu Pracy. Pomoc w tej formie dostępna jest dla podmiotów, których przychód za 2019 r. był nie większy niż 100 tys. zł. Wartość pożyczki wynosiła 10% przychodu za poprzedni rok jednak nie więcej niż 5 tys. zł. Pożyczka wraz z odsetkami podlega umorzeniu pod warunkiem, że pożyczkobiorca

przez okres 3 miesięcy od dnia jej udzielenia będzie prowadził działalność gospodarczą lub statutową.

- preferencyjnych pożyczek płynnościowych, za których wdrażanie odpowiada BGK wraz z pośrednikami finansowymi. Maksymalna wysokość pożyczki to 25% wartości rocznego obrotu i nie więcej niż 100 tys. zł, okres spłaty to nawet 48 miesięcy (dla pożyczek udzielonych do 31 grudnia 2020 r.). Karencja dla pożyczek udzielonych do 31 grudnia 2020 r. może trwać do 12 miesięcy. Pożyczkobiorca nie ponosi kosztów prowizji oraz innych opłat, a oprocentowanie wynosiło 0,1%.
- możliwości wprowadzenia korzystnych zmian do umów na dedykowane dla podmiotów ekonomii społecznej pożyczki.

Niezależnie od powyższych rozwiązań organizacje pozarządowe, które prowadzą działalność gospodarczą, mogą korzystać z wsparcia dedykowanego przedsiębiorcom.

Poza zwrotnym i bezzwrotnym wsparciem w ramach tarczy antykryzysowej, wprowadzono także rozwiązania ułatwiające realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. W szczególności umożliwiono zmiany harmonogramu i zakresu realizacji zadań wz. z COVID-19. Ułatwienia objęły także kwestie rozliczania zadań publicznych. Istotnym ułatwieniem były także liczne zmiany organizacyjne obejmujące wydłużenie terminów sprawozdawczych, czy też umożliwienie organizowania zdalnych posiedzeń organów statutowych.

Ważnym elementem wsparcia antykryzysowego są również działania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej. Ośrodki realizują w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych działania polegające na świadczeniu usług wsparcia podmiotom ekonomii społecznej, w tym organizacjom pozarządowym. W związku z trudną sytuacją ekonomiczną tych podmiotów, wsparcie to obejmuje m.in. pomoc przy korzystaniu z różnych instrumentów pomocowych, ale także wprowadzenie tzw. mechanizmu zakupowego. Mechanizm zakupowy ma charakter popytowy, a w jego ramach zamawiający (instytucje zaangażowanych w przeciwdziałanie epidemii, np. domy pomocy społecznej, szpitale, szkoły) mogą na korzystnych warunkach, z dofinansowaniem publicznym, nabywać usługi i produkty od podmiotów ekonomii społecznej.

Dedykowane rozwiązania wprowadzono również w odniesieniu do podmiotów zatrudnienia socjalnego, których znaczna część prowadzona jest przez organizacje pozarządowe. Instrumenty wdrożone w związku z epidemią umożliwiły zawieszenie funkcjonowania podmiotów zatrudnienia socjalnego przez wojewodę, przy jednoczesnym zabezpieczeniu prawa uczestników do świadczenia integracyjnego. Ponadto wprowadzono rozwiązania umożliwiające bardziej elastyczną organizację zajęć oraz wydłużenie indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego.

V. Programowanie nowej perspektywy finansowej

W 2020 r. trwały również intensywne prace nad przygotowaniem perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Na początku 2020 r. zakończono prace nad materiałem poświęconym wsparciu ekonomii społecznej w nowej perspektywie finansowej. Dokument ten przygotowany został przy dużym zaangażowaniu członków Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, a także partnerów regionalnych. Kolejnym istotnym etapem przygotowania interwencji

współfinansowanej ze środków europejskich były rozpoczęte w 2020 r. prace nad projektem umowy partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021–2027 w Polsce, w szczególności w obszarze związanym z włączeniem społecznym.

W związku z nadzwyczajną sytuacją wywołaną epidemią COVID-19, w 2020 r. rozpoczęły się również prace nad przygotowaniem Krajowego Planu Odbudowy. Dokument ten pozwoli skorzystać z nowego europejskiego mechanizmu, tj. funduszu odbudowy i odporności. Wśród działań zaplanowanych w ramach tego planu uwzględniono m.in. inwestycje na rzecz ekonomii społecznej.

VI. Prowadzenie polityki informacyjnej i inne działania

VI.1. Polityka informacyjna

MRiPS prowadziło politykę informacyjną, kampanie społeczne, konsultacje społeczne w zakresie wypracowywanych rozwiązań, dokumentów programowych i strategicznych.

W 2020 r. w ramach jednej z form współpracy MRiPS z organizacjami pozarządowymi, czyli wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności Departament Komunikacji i Promocji redagował i administrował stroną MRiPS – www.gov.pl/web/rodzina

Przykładowa informacja ze strony internetowej MRiPS

Prowadzone były również profile w mediach społecznościowych np. Facebook, Twitter, Youtube, Instagram. Celem nadrzędnym funkcjonowania strony www.gov.pl/web/rodzina jest w możliwie przystępny i czytelny sposób zaprezentowanie działań MRiPS. Posiadanie oficjalnych profili na popularnych serwisach społecznościowych pokazuje że MRiPS jest otwarte na dialog z obywatelami i organizacjami pozarządowymi, a także podąża za trendami panującymi w Internecie.

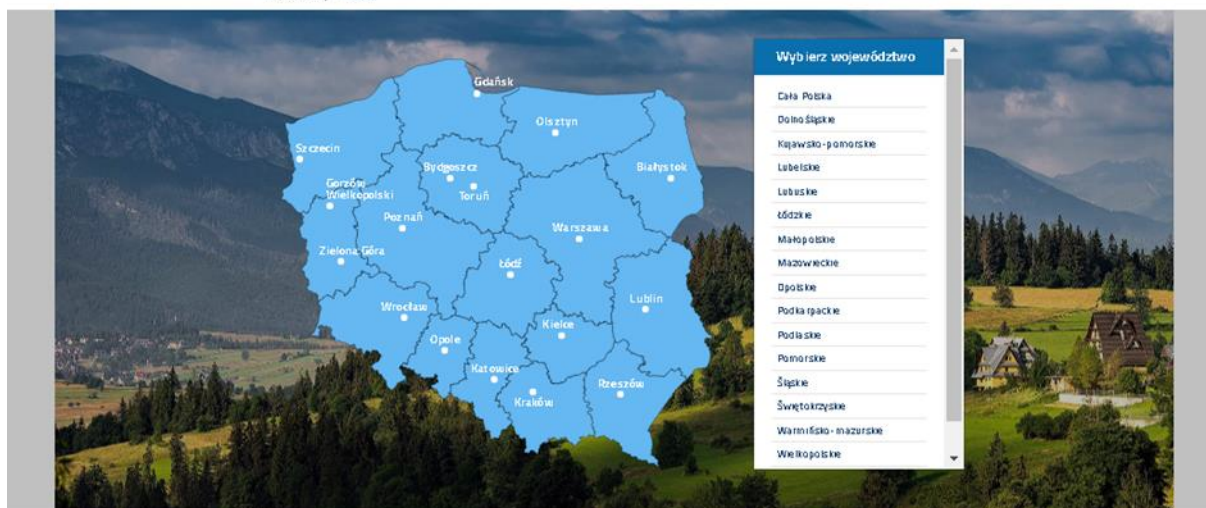
Przykładowa informacja z serwisu społecznościowego "Facebook"

Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej prowadzi stronę internetową ekonomiaspoleczna.gov.pl, która zawiera szczegółowe informacje dotyczące obszaru ekonomii społecznej i solidarnej. Na stronie znajduje się aktualizowana co miesiąc Baza Przedsiębiorstw Społecznych, czyli podmiotów, które nie dzielą zysku, ale przeznaczają go na cele społeczne (np. na rzecz społeczności lokalnej lub na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które pracują w tym przedsiębiorstwie). Są to przede wszystkim spółdzielnie socjalne, ale także niektóre fundacje, stowarzyszenia i spółki non-profit. Baza przedsiębiorstw społecznych jest internetowym narzędziem, które umożliwia wyszukiwanie przedsiębiorstw społecznych z całego kraju przez potencjalnych zamawiających. Dzięki wyszukiwarce mogą oni łatwo znaleźć interesujące ich podmioty, filtrując je według elementów nazwy, branży, formy prawnej, numerów NIP lub REGON. Dodatkowo przedsiębiorstwa społeczne zostały uporządkowane według województw, powiatów i gmin. Baza umożliwia także pobranie listy przedsiębiorstw społecznych w kilku formatach, między innymi pdf i xls. Baza służy promowaniu przedsiębiorstw społecznych, zapewnia lepszą ich widoczność, możliwość uczestnictwa w wydarzeniach dla nich dedykowanych.

Wyszukiwarka przedsiębiorstw społecznych:

szablona fraza	
NIP:	
REGON:	
Forma prawna:	wybierz ▼
Branża:	wybierz ▼
Województwo:	wybierz ▼
	<input type="button" value="Szukaj"/> <input type="button" value="Czyść"/>

Liczba przedsiębiorstw społecznych: 1 507

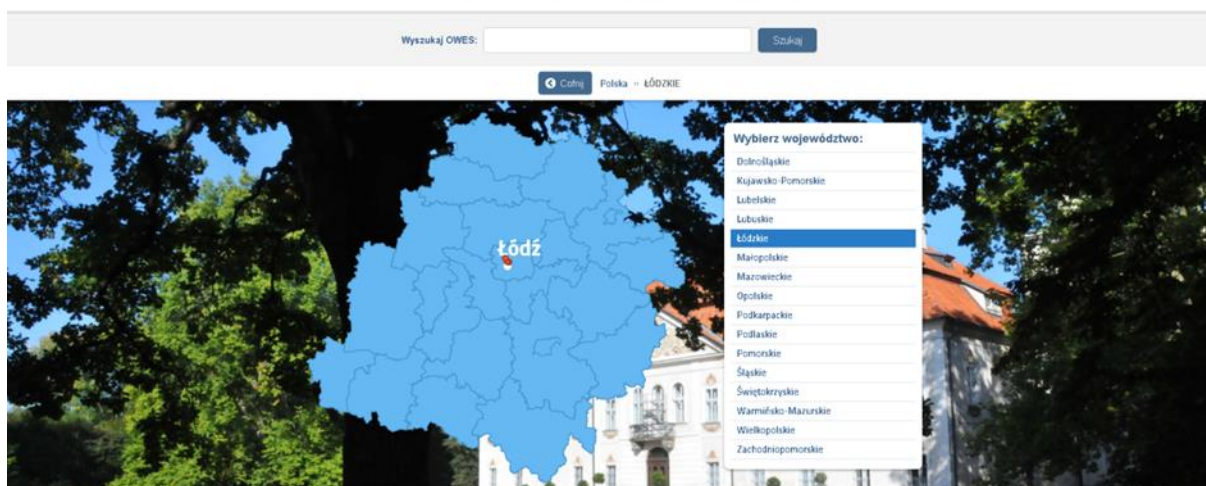
[Kieruj tutaj](#) - Polska

Baza przedsiębiorstw społecznych z zaznaczonego obszaru - Polska {1 507}

<http://www.bazaps.ekonomiaspoleczna.gov.pl/>

Na stronie znajduje się również Mapa Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej:

Mapa Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej

<http://wykazowes.ekonomiaspoleczna.gov.pl/>

W ramach polityki informacyjnej związanej z organizacjami pozarządowymi prowadzona jest również Biblioteka Ekonomii Społecznej i Solidarnej.

Aktualności
Prawo
Przetargi i Zapytania ofertowe
Spółdzielczość socjalna
Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej
Akredytacja OWES
Monitoring i badania sektora es
Strategie, Programy i Fundusze
Archiwum
Projekty PO WER 2.9
Interaktywna Baza przedsiębiorstw społecznych
Znaki Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej

Biblioteka Ekonomii Społecznej i Solidarnej

Informacja o funkcjonowaniu spółdzielni socjalnych za okres 2018-2019.

Istnieją również prowadzone przez MRiPS serwisy internetowe, tj. senior.gov.pl, niepełnosprawni.gov.pl, dedykowane różnym grupom społecznym: seniorom, osobom niepełnosprawnym, rodzinom, w których przyjdzie albo przyszło na świat ciężko chore dziecko, czy poświęcony funduszom europejskim portal efs.mrips.gov.pl.

W 2020 r. kontynuowane były, rozpoczęte w 2017 r., działania upowszechniające ekonomię społeczną i solidarną na portalu społecznościowym [facebook.com](https://www.facebook.com/DepartamentEkonomiiSpołecznejSolidarnej). Strona dostępna pod adresem <https://www.facebook.com/DepartamentEkonomiiSpołecznejSolidarnej> jest dla wielu osób głównym źródłem informacji o działaniach realizowanych przez MRiPS w zakresie związanym z ekonomią społeczną. Departament Ekonomii Społecznej zamieszcza informacje o wydarzeniach organizowanych przez MRiPS i jego partnerów projektowych (m.in. OFESiS), ale także przez inne instytucje publiczne lub organizacje pozarządowe realizujące istotne działania. Posty dotyczą także informacji o możliwych źródłach finansowania działalności (np. Krajowy Fundusz Szkoleniowy, Krajowy Fundusz Przedsiębiorczości Społecznej), ogłaszanych konkursach, konsultowanych dokumentach (np. aktualizacja KPRES) oraz działalności OWES i PES. Na portalu zamieszczane są również bieżące informacje dot. wsparcia w ramach kolejnych Tarcz antykryzysowych. Prezentowany był także cykl postów zachęcający do wspierania konkretnych przedsiębiorstw społecznych, które ucierpiały w wyniku pandemii.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2020r. na portalu <https://www.facebook.com/DepartamentEkonomiiSpołecznejSolidarnej> opublikowano łącznie 372 posty. Strona została polubiona przez 11 354 osoby, z czego 1142 polubień dokonano w 2020 r.

ES Ekonomia Społeczna i Solidarna
Opublikowane przez · 28 stycznia ·

Prezentujemy dane z Bazy przedsiębiorstw społecznych. Zobaczcie ile przedsiębiorstw społecznych jest w poszczególnych województwach i jakie dominują w nich branże.
!! Obecnie w bazie jest 1435 PS.
 Szczegółowe informacje dot. przedsiębiorstw społecznych w Polsce dostępne są w linku poniżej:
<http://www.bazaps.ekonomiaspoleczna.gov.pl/>
 #BazaPrzedsiębiorstwSpołecznych #Województwa #DominująceBranże #ProduktSpołeczny

Województwo	Liczba podmiotów	Branża dominująca
Zachodniopomorskie	48	budownictwo; gastronomia
Pomorskie	76	gastronomia
Kujawsko-pomorskie	82	edukacja i kultura
Warmińsko-mazurskie	92	edukacja i kultura, gastronomia
Wielkopolskie	120	usługi dla firm, organizacji i administracji publicznej
Lubuskie	85	gastronomia
Dolnośląskie	62	edukacja i kultura
Opolskie	38	edukacja i kultura
Śląskie	212	usługi dla firm, organizacji i administracji publicznej
Małopolskie	85	gastronomia
Podkarpackie	212	edukacja i kultura; usługi dla firm, organizacji i administracji publicznej
Świętokrzyskie	35	edukacja i kultura; usługi dla firm, organizacji i administracji publicznej
Podlaskie	78	edukacja i kultura; rekreacja, turystyka, zakwaterowanie
Mazowieckie	74	edukacja i kultura
Lubelskie	59	gastronomia
Łódzkie	77	edukacja i kultura

Legenda
 Liczba podmiotów
 Branża dominująca

4188 Liczba odbiorców 239 Aktywność **Promuj post**

27 2 komentarze 22 udostępnienia

Lubię to! Komentarz Udostępnij

VI.2. Komisje konkursowe i patronaty

Do zadań różnych komisji konkursowych należy analiza i ocena złożonych ofert w oparciu o kryteria określone przez Ministra w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert oraz przedłożenie Ministrowi opinii, co do złożonych ofert wraz z rekomendacją ich wyboru do przyznania dotacji. W komisji nie mogą zasiadać przedstawiciele tych organizacji, które biorą udział w konkursie. Każdy członek komisji jest zobowiązany podpisać deklarację bezstronności.

Ostatecznego zatwierdzenia wyboru oferenta, na podstawie opinii komisji konkursowej, dokonuje Minister.

W 2020 r. podpisane zostały następujące zarządzenia w sprawie powołania komisji konkursowych:

- zarządzenie nr 5 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 marca 2020 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej do spraw opiniowania ofert złożonych w edycji 2020 otwartego konkursu ofert w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020 (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 6),
- zarządzenie nr 8 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 kwietnia 2020 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert pn. „Od wykluczenia do aktywizacji. Edycja 2020” (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 10),
- zarządzenie nr 11 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 kwietnia 2020 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym” edycja 2020 (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 13),
- zarządzenie nr 12 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert pn. „Od zależności ku samodzielności” edycja – 2020 r. (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 14),
- zarządzenie nr 14 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu na realizację projektów w ramach Programu Oslonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” – edycja 2020 (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 16),
- zarządzenie nr 15 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach I otwartego konkursu ofert w zakresie promocji rodziny „Po pierwsze rodzina!” na rok 2020 (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 17),
- zarządzenie nr 18 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach dodatkowego otwartego konkursu ofert „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym” – edycja 2020 (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 20),
- zarządzenie nr 24 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 września 2020 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w ramach Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” edycja 2020–2021 (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 26),
- zarządzenie nr 26 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 października 2020 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach I otwartego konkursu ofert w zakresie promocji rodziny „Po pierwsze rodzina!” na rok 2020 – II tura (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 28),

- zarządzenie nr 29 Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 28 października 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komisji Konkursowej w ramach Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” – edycja 2020–2021 (Dz. Urz. Min. Rodz. i Pol. Społ. poz. 31),
- zarządzenie nr 30 Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 4 listopada 2020 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach dodatkowego otwartego konkursu ofert „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym” – edycja 2020 (Dz. Urz. Min. Rodz. i Pol. Społ. poz. 32),
- zarządzenie nr 31 Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 4 listopada 2020 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach I otwartego konkursu ofert w zakresie promocji rodziny „Po pierwsze rodzina!” na rok 2020 – III tura (Dz. Urz. Min. Rodz. i Pol. Społ. poz. 33),
- zarządzenie nr 32 Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 listopada 2020 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w ramach Programu „Opieka wychowawcza dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością” – edycja 2020–2021 (Dz. Urz. Min. Rodz. i Pol. Społ. poz. 34).

Organizacje pozarządowe obok urzędów administracji państwowej i placówek edukacyjnych to instytucje, które najczęściej zgłaszają się do MRiPS z prośbą o patronat honorowy bądź udział w Komitecie Honorowym. Patronaty przyznawane są zgodnie z „Regulaminem przyznawania honorowego patronatu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej lub udziału Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w Komitecie Honorowym”. Na stronie internetowej gov.pl, w zakładce MRiPS oprócz ww. dokumentu zamieszczono również wzór wniosku o udzielenie patronatu oraz wykaz udzielonych od 2015 r. patronatów honorowych.

W 2020 r. Minister objął patronatem 38 przedsięwzięć organizowanych przez organizacje pozarządowe.

VI.3. Nadzór nad fundacjami

Minister jest organem nadzoru, ze względu na zakres swojego działania i cele statutowe dla 6815 fundacji – stan na 31 grudnia 2020 r. Coroczne sprawozdania z działalności fundacji podlegających nadzorowi MRiPS złożyło w 2020 r. za 2019 r. – 2506 fundacji (1665 fundacji oraz 841 fundacji jako organizacje pożytku publicznego) na 6848 zobowiązanych do tego podmiotów.

Działania realizowane w 2020 r. w zakresie współpracy z fundacjami polegały na prowadzeniu w stosunku do nich polityki informacyjnej w zakresie obowiązków sprawozdawczych oraz udzielaniu fundacjom wyjaśnień i interpretacji w kwestii obowiązujących przepisów w tym zakresie.

W związku z utworzeniem z dniem 6 października 2020 r. MRiPS dokonano przeglądu wszystkich nadzorowanych fundacji pod względem ich celów statutowych w oparciu o eKRS. W jego wyniku ujawniono 272 fundacje, które zostały wykreślone z KRS, o czym sądy nie poinformowały MRiPS, oraz 8 fundacji, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana ministra właściwego, o czym również MRiPS nie zostało poinformowane. Wyodrębniono także 253 fundacje, których główne cele statutowe związane są z działaniem administracji rządowej – praca

i przekazano je do Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii, które wystąpi do sądów rejestrowych o stosowne zmiany wpisów w KRS w zakresie aktualnego organu nadzoru.

VI.4. Funkcjonowanie spółdzielni socjalnych

Spółdzielnia socjalna jest podmiotem, który przez łączenie działalności gospodarczej z realizacją celów społecznych działa na rzecz reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem. Spółdzielnie zajmują się głównie działalnością usługową. Kolejnymi obszarami są: edukacja, handel detaliczny, pomoc społeczna oraz działalność sportowo–rekreacyjna.

Istnienie spółdzielni socjalnych jest niezwykle ważne. Jest to formuła aktywizacji społecznej i zawodowej, która bywa ostatnią szansą dla tych osób, którym ciężko było by się odnaleźć na rynku pracy ze względu na stopień niepełnosprawności.

Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej w MRiPS odpowiada m.in. za monitorowanie funkcjonowaniu spółdzielni socjalnych w Polsce.

Informacje dotyczące funkcjonowania spółdzielni socjalnych są kluczowe dla programowania rozwiązań strategicznych i projektowania instrumentów wspierających rozwój i stabilizację ekonomii społecznej i solidarnej. Stanowią też szczególny zasób wiedzy pozwalający na weryfikację funkcjonowania spółdzielni socjalnych, a w dalszej kolejności udoskonalanie istniejących rozwiązań instytucjonalno-prawnych.

W 2020 r. odbyło się badanie pn. „ES-S Sprawozdanie o działalności spółdzielni: pracy, socjalnych, inwalidów i niewidomych”, którego celem było opracowanie informacji i wskaźników opisujących kondycję spółdzielni i sektora ekonomii społecznej w Polsce na potrzeby planowania, programowania oraz oceny efektywności w obszarze gospodarki społecznej.

Badanie realizowane było przez Urząd Statystyczny w Krakowie w ramach projektu: „Zintegrowany System Monitorowania Sektora Ekonomii Społecznej” w partnerstwie z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

VII. Jednostki organizacyjne podległe i nadzorowane

Działania w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi MRiPS realizowało również przez swoje jednostki organizacyjne podległe i nadzorowane. Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie wykazu jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej lub przez niego nadzorowanych (M.P. poz. 212) było to 9 jednostek. W niniejszym dokumencie wymieniamy 5 jednostek, które w 2020 r. współpracowały z organizacjami pozarządowymi:

- Ochotnicze Hufce Pracy, zwane dalej „OHP”;
- Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego;
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych;
- Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych;
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;

W związku z utworzeniem z dniem 6 października 2020 r. Ministerstwa opublikowane zostało obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2020 r. w sprawie wykazu jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej lub przez niego nadzorowanych. Zgodnie z jego treścią Ministrowi podlegają lub są przez niego nadzorowane niżej wymienione jednostki, które współpracują z organizacjami pozarządowymi:

- Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych;
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;

VII.1 Ochotnicze Hufce Pracy

W ramach zadań ustawowych związanych z zatrudnieniem, kształceniem i wychowaniem młodzieży OHP realizowały współpracę z organizacjami pozarządowymi. Była ona prowadzona głównie na poziomie wojewódzkim i lokalnym, gdzie funkcjonują jednostki, które bezpośrednio prowadzą usługi dla młodzieży.

W ramach tych zadań w 2020 r. organizowano m.in. działania w obszarze edukacji prozdrowotnej i profilaktyki uzależnień – propagujące zdrowy, higieniczny tryb życia, pomocy osobom niepełnosprawnym i seniorom, w zakresie edukacji sportowej, kulturalnej i aktywizacji społecznej młodzieży zaniedbanej wychowawczo, zagrożonej niedostosowaniem społecznym i patologią, młodzieży z rodzin dotkniętych bezrobociem.

Współpraca z NGO dotyczyła również działań związanych z dbaniem o otoczenie i środowisko lokalne (np. akcja „Sprzątania świata”, porządkowanie cmentarzy, miejsc pamięci w kraju i na kresach wschodnich, zbiórki karmy i wyposażenia do schronisk dla zwierząt).

W obszarze projektów międzynarodowej wymiany młodzieży w 2020 r. zrealizowano działania obejmując swym zakresem współpracę z organizacjami pozarządowymi z krajów partnerskich w ramach programu Erasmus+.

VII.2. Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego

Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. A. Bączkowskiego prowadzi działalność informacyjną m.in. przez organizowanie konferencji oraz debat własnych, do udziału w których zapraszani są przedstawiciele partnerów społecznych, a także organizacji pozarządowych. Na spotkaniach organizowane są bieżące problemy szeroko pojętej polityki społecznej, rynku pracy oraz dialogu obywatelskiego. Liczne debaty i konferencje organizowane w Centrum stały się miejscem wymiany myśli, poglądów różnego rodzaju instytucji i organizacji obywatelskich oraz partnerów społecznych i obywatelskich. W 2020 r. odbyło się 86 różnego rodzaju spotkań, w których wzięło udział ok. 3098 osób.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2020 r. główne działania skierowane zostały na współpracę z partnerami społecznymi, w ramach prac Rady Dialogu Społecznego. Biuro Rady zapewniało obsługę 84 spotkań w ramach Rady Dialogu Społecznego, tj. 7 posiedzeń plenarnych, 19 posiedzeń Prezydium (w tym 8 Prezydium organizowanych przez pracodawców RP), 2 spotkania strony społecznej Prezydium organizowane przez Pracodawców RP, 38 spotkań zespołów problemowych Rady (w tym jedno posiedzenie walne Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych oraz Zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń oraz świadczeń socjalnych), ponadto jedno spotkanie robocze oraz 2 spotkania autonomiczne Zespołu problemowego ds. funduszy europejskich, 3 spotkania autonomiczne Zespołu ds. prawa pracy, 1 spotkanie grupy

roboczej Zespołu ds. prawa pracy, 1 spotkanie grupy roboczej Zespołu ds. prawa pracy, 4 spotkania Sekretarzy Prezydium RDS, 1 szkolenie dla członków Rady oraz członków Zespołów problemowych, podzespołów i grupy roboczej oraz 4 spotkania zespołu ekspertów ds. nowelizacji ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego.

W tym czasie zorganizowano i zapewniono obsługę następujących zespołów:

- Zespół problemowy ds. prawa pracy RDS – w 2020 r. odbyły się 3 posiedzenia Zespołu.
- Zespół problemowy ds. ubezpieczeń społecznych – w 2020 r. odbyło się 5 posiedzeń Zespołu, w tym jedno połączone posiedzenie z Zespołem problemowym ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych RDS.
- Zespół problemowy ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych RDS – w 2020 r. odbyło się 6 posiedzeń Zespołu, w tym 1 połączone posiedzenie z Zespołem problemowym ds. ubezpieczeń społecznych RDS.
- Doraźny Zespół problemowy ds. zamówień publicznych – w 2020 r. odbyło się 1 posiedzenie Zespołu.
- Zespół problemowy ds. polityki gospodarczej i rynku pracy – w 2020 r. odbyło się 7 posiedzeń Zespołu.
- Podzespół ds. reformy polityk rynku pracy – w 2020 r. odbyło się 1 posiedzenie Podzespołu.
- Zespół problemowy ds. rozwoju dialogu społecznego – w 2020 r. odbyły się 2 posiedzenia Zespołu.
- Zespół problemowy ds. funduszy europejskich – w 2020 r. odbyły się 3 posiedzenia Zespołu.
- Zespół problemowy ds. usług publicznych – w 2020 r. odbyły się 3 posiedzenia Zespołu.
- Podzespół problemowy ds. służb mundurowych – w 2020 r. odbyło się 1 posiedzenie Podzespołu.
- Podzespół problemowy ds. ochrony zdrowia – w 2020 r. odbyły się 2 posiedzenia Podzespołu.
- Podzespół problemowy ds. KAS – w 2020 r. odbyły się 3 posiedzenia Podzespołu.
- 2 spotkania Grupy roboczej ds. europejskiego dialogu społecznego.
- Zespół problemowy ds. międzynarodowych – w 2020 r. nie spotkał się.

VII.3. Instytut Pracy i Spraw Socjalnych

W 2020 r. Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (zwany dalej „IPISS”) realizował projekt badawczo wdrożeniowy współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Socjalnego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój pn. „Nowy model współpracy instytucji zatrudnienia socjalnego” w partnerstwie m.in. z organizacją pozarządową – Janowskim Stowarzyszeniem Niesienia Pomocy Humanus (JSNP Humanus).

W ramach ww. projektu IPISS sprawował nadzór merytoryczny nad badaniem ankietowym podmiotów zatrudnienia socjalnego – Klubów i Centrów Integracji Społecznej, w tym podmiotów powołanych do życia przez organizacje pozarządowe oraz przygotował raport ze zrealizowanego badania. Badanie obejmowało charakterystykę działań prowadzonych przez

KIS i CIS, problematykę współpracy lokalnej, bariery reintegracji społecznej i zawodowej oraz obawy związane z funkcjonowaniem w trakcie pandemii COVID-19. W badaniu uwzględniono zróżnicowanie sytuacji podmiotów prowadzonych organizacje pozarządowe i innych podmiotów. Druga fala badań zostanie zrealizowana w 2021 r.

Ponadto, w 2020 r. działania badawcze IPiSS obejmowały ewaluację *Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020*. Edycje 2016–2019, którego beneficjentami pośrednimi są organizacje pozarządowe, a ostatecznymi osoby starsze. Badania obejmowały analizy o charakterze ilościowym oparte na danych sprawozdawczych oraz zebranych w badaniu ankietowym oraz analizy na podstawie wywiadów pogłębionych z realizatorami działań programowych – przedstawicielami organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów. Badanie pozwoliło na opis uwarunkowań realizacji programu w latach 2016–2019 oraz wskazanie potrzeb organizacji pozarządowych w obszarze aktywizacji osób starszych. Instytut Pracy i Spraw Socjalnych w 2020 r. opracował na zlecenie Ministerstwa raport pn. „Funkcjonowanie Centrów i Klubów Integracji Społecznej w latach 2018–2019”. Celem przygotowanego raportu było zgromadzenie, analiza i udostępnienie danych dotyczących aktywności Centrów Integracji Społecznej i Klubów Integracji Społecznej, których działalność w środowiskach lokalnych jest jednym z kluczowych elementów dla wzmocnienia procesów reintegracji społecznej i zawodowej. Raport zawiera także wnioski i rekomendacje dotyczące możliwych kierunków rozwoju podmiotów zatrudnienia socjalnego (CIS-ów i KIS-ów).

VII.4. Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w 2020 r. współpracował finansowo z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 u.d.p.p.w wspierając realizację zadań publicznych w zakresie podtrzymywania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, a także działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych w ramach ogłaszanych otwartych konkursów ofert.

Dane dotyczące przeprowadzonych przez Urząd w roku 2020 otwartych konkursów ofert na postawie art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.				
		liczba ofert złożonych w 2020 r.	liczba podpisanych umów w 2020 r.	wysokość środków przekazanych w 2020 r.
OGÓLEM		411	143	3 373 150,00 zł
Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (a)	powierzenie	171	60	1 878 250,00 zł
	wspieranie	236	81	1 454 900,00 zł
Podmioty kościelne i wyznaniowe (b)	powierzenie	3	2	40 000,00 zł
	wspieranie	1	0	0,00 zł

Zadania publiczne zlecane organizacjom pozarządowym polegały na:

- Organizacji uroczystości, zjazdów i innych przedsięwzięć kultywujących i upowszechniających tradycje walk o niepodległość i suwerenność RP oraz pamięć o ofiarach wojny i okresu powojennego.
- Upamiętnianiu miejsc historycznych wydarzeń, czynów zbrojnych i innych form działalności niepodległościowej, męczeństwa i represji, a także upamiętnianiu osób związanych z tymi wydarzeniami przez wykonanie trwałych znaków i obiektów pamięci.
- Działalności dokumentacyjnej związanej z kultywowaniem i upowszechnianiem tradycji walk o niepodległość i suwerenność RP oraz pamięci o ofiarach wojny i okresu powojennego.
- Realizacji filmów i notacji filmowych upowszechniających tradycję narodową i pielęgnujących polskość oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.
- Działalności wydawniczej o tematyce związanej z kultywowaniem i upowszechnianiem tradycji walk o niepodległość i suwerenność RP oraz pamięci o ofiarach wojny i okresu powojennego.
- Finansowaniu lub dofinansowaniu kosztów zadań opiekuńczych wykonywanych na rzecz środowiska kombatanckiego.

Ważnym elementem działalności upamiętniającej było dofinansowywanie organizacji wystaw o tematyce dotyczącej historii narodu polskiego w latach wojny i okresie powojennym, a także wydawania publikacji książkowych, zwłaszcza opracowań naukowych. Działania te były głównie nastawione na zachowanie pamięci oraz pogłębianie wiedzy historycznej i tożsamości narodowej wśród młodego pokolenia, głównie młodzieży szkolnej, przez m.in. wsparcie edukacyjnych gier i konkursów wiedzy historycznej, rekonstrukcji historycznych, marszów, rajdów upamiętniających tradycje walk o suwerenność RP. W ramach dotacji celowych na organizację uroczystości środki były przeznaczane na dofinansowanie kosztów związanych przede wszystkim z: oprawą artystyczną uroczystości, drukiem materiałów informacyjnych, transportem uczestników zadań publicznych do miejsc uroczystości, wyżywieniem, zakwaterowaniem, składaniem kwiatów i zniczy w miejscach pamięci.

W związku z ogłoszonym w marcu 2020 r. stanem epidemii Urząd wychodząc naprzeciw potrzebom kombatanatów, którzy ze względu na wiek znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej dofinansował szereg działań realizowanych przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego z całego kraju. W ramach realizowanych zadań publicznych dostarczały one kombatanatom i innym osobom uprawnionym ciepłe posiłki, zestawy niezbędnych artykułów spożywczych i produktów codziennego użytku. Ponadto służyły pomocą w realizowaniu recept (bez odpłatności za same leki), a także zakupiły środki osobistej ochrony sanitarnej, takie jak np.: rękawiczki jednorazowego użytku, maseczki ochronne.

Innym istotnym działaniem realizowanym przez Urząd we współpracy z organizacjami pozarządowymi, było zapewnienie kombatanatom i innym osobom uprawnionym pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych takich jak np.: opieka higieniczna, pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych lub w zakupie niezbędnych leków zaleconych przez

lekarza, pomoc w czynnościach życia codziennego oraz w dotarciu do podmiotów prowadzących działalność leczniczo-rehabilitacyjną.

W Urzędzie przy Szefie Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych funkcjonują dwie Rady:

- Rada do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, która zajmuje się opiniowaniem inicjatyw legislacyjnych oraz zgłaszaniem wniosków bądź postulatów w sprawach istotnych dla środowiska kombatanckiego. W skład Rady wchodzi 12-15 osób ze środowiska pozarządowego. Do zadań Rady należy opiniowanie podejmowanych przez Urząd inicjatyw legislacyjnych, a także zgłaszanie wniosków bądź postulatów w sprawach istotnych dla kombatantów i osób represjonowanych. Rada może występować z apelami i postulatami do społeczeństwa, środowiska kombatanckiego, jak również do władz państwowych i samorządowych. Wyraża swe opinie przez uchwały. Przyjmowane są one zwykłą większością głosów przy obecności przynajmniej połowy członków. Wyjątkiem są zagadnienia związane z apelami i postulatami do środowisk kombatanckich, władz państwowych i samorządowych – w takich wypadkach wymagana jest jednomyślność członków Rady.
- Rada do Spraw Działaczy Opozycji Antykomunistycznej oraz Osób Represjonowanych z Powodów Politycznych, która jest organem opiniodawczo-doradczym w sprawach dotyczących działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych. Członków Rady powołuje i odwołuje imiennie Szef Urzędu spośród osób o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, zapewniając udział w niej różnym środowiskom dawnej opozycji. Jej członkowie powoływani są na czas określony wykonywaniem funkcji przez Szefa Urzędu. W skład Rady wchodzi od 15 do 20 członków, którzy pełnią swoje funkcje społecznie. Członkowie Rady spośród swego grona wybierają przewodniczącego, 3 zastępców oraz sekretarza. Wybory odbywają się w trybie tajnym, chyba że członkowie Rady jednogłośnie zaakceptują jawny tryb wyborów. Do zadań Rady należy opiniowanie podejmowanych przez Urząd inicjatyw legislacyjnych, a także zgłaszanie wniosków w sprawach istotnych dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych. Rada może występować z apelami i postulatami do władz państwowych oraz samorządowych.

W Urzędzie wyznaczona osoba prowadzi spis organizacji zrzeszających kombatantów i osoby represjonowane o ogólnopolskim zasięgu działania, który dostępny jest na stronie internetowej Urzędu www.kombatanci.gov.pl

VII.5. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Zadania zlecane

Zgodnie z przepisami art. 36 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych mogą być realizowane przez fundacje oraz organizacje pozarządowe, a także kościelne osoby prawne, stowarzyszenia jednostek

samorządu terytorialnego, spółdzielnie socjalne oraz spełniające szczególne warunki spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, kluby sportowe będące spółkami:

- 1) na zlecenie Funduszu,
- 2) na zlecenie samorządu województwa lub powiatu – ze środków PFRON (przekazanych wg algorytmu).

Rodzaje zadań, które mogą być zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym wskazane zostały w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.

Zlecenie realizacji zadań następuje po przeprowadzeniu otwartego konkursu, który ogłaszany jest na podstawie art. 11 i art. 13 u.d.p.p.w.

W 2020 r. realizowane były umowy zawarte w konkursie:

- pn. „Samodzielni i skuteczni” (konkurs o zlecenie realizacji zadań publicznych w formie wsparcia nr 4/2017) – trzeci (ostatni) okres finansowania projektów wieloletnich trwający maksymalnie od 1 kwietnia 2020 r. do 31 marca 2021 r. (tryb pozakonkursowy),
- pn. „Szansa-Rozwój-Niezależność” (konkurs o zlecenie realizacji zadań w formie wsparcia nr 1/2018) – drugi okres finansowania projektów wieloletnich trwający maksymalnie od 1 kwietnia 2020 r. do 31 marca 2021 r.,
- pn. „Kierunek AKTYWNOŚĆ” (konkurs o zlecenie realizacji zadań w formie wsparcia nr 1/2019) – okres realizacji trwający maksymalnie od 1 stycznia 2020 r. do 31 marca 2021 r. (w przypadku projektów wieloletnich pierwszy okres finansowania).

W związku z wprowadzonym w marcu 2020 r. stanem zagrożenia epidemicznego, a następnie stanem epidemii wywołanym wirusem COVID-19, na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, Zarząd PFRON wprowadził rozwiązania, w zakresie realizacji oraz rozliczania projektów, uwzględniające zaistniałe trudności w realizacji zadań zleczanych. Umożliwiono m.in. w ramach środków przyznanych umową, realizację części działań projektowych w terminie późniejszym niż określony w ogłoszeniu konkursu.

W ramach realizacji zadań zleczanych na podstawie art. 36 u.d.p.p.w. PFRON wskazał organizacjom pozarządowym możliwość zgłaszania projektów w trybie przewidzianym w art. 15zzm ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych z pominięciem procedury konkursowej, których celem jest w szczególności przeciwdziałanie przez wsparcie psychologiczne dla osób niepełnosprawnych, przeciwdziałające negatywnym skutkom pandemii koronawirusa, a w szczególności konsekwencjom zaniechania lub ograniczenia działań terapeutycznych. Zawarto 69 umów na łączną kwotę dofinansowania 7 756 286,92 zł. Wypłacono środki w wysokości 7 714 936,92 zł do 68 umów.

Łącznie wypłacono środki w wysokości 327 248 230,73 zł, na podstawie 836 umów, w tym na podstawie:

- 762 umów zawartych w ramach konkursów nr: 1/2016, 4/2017, 1/2018 i 1/2019,

- 68 umów zawartych z pominięciem procedury konkursowej (art. 15zzm z dnia 2 marca 2020 r. ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych),
- 6 umów zawartych w ramach konkursu nr 1/2016 (zwrot wkładu własnego).

Wsparciem objęto 226 436 osób, w tym szacunkowa liczba beneficjentów w ramach ofert dotyczących realizacji zadania publicznego w celu przeciwdziałania COVID-19 z pominięciem otwartego konkursu ofert wyniosła 8 543 osoby.

Pilotażowy program „ABSOLWENT”

Celem pilotażowego programu „ABSOLWENT” jest umożliwienie wejścia na rynek pracy osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, które na dzień przystąpienia do projektu pozostają bez zatrudnienia oraz są absolwentami szkoły wyższej lub realizują ostatni lub przedostatni semestr nauki w szkole wyższej. Cel programu jest realizowany przez kompleksowe i indywidualnie wsparcie beneficjentów ostatecznych programu w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych.

Podmiotami uprawnionymi do składania wniosków (adresaci programu) są szkoły wyższe, organizacje pozarządowe bądź zawiązane przez nich partnerstwa. Ze środków przeznaczonych na realizację programu udzielona może być pomoc w ramach:

- Obszaru A – zaplanowanie i wdrożenie indywidualnej ścieżki kariery zawodowej;
- Obszaru B – podnoszenie kwalifikacji zawodowych:
 - w przypadku zadania 1 (zdobycie uprawnień zawodowych),
 - w przypadku zadania 2 (kursy i szkolenia zawodowe, specjalizacyjne),
 - w przypadku zadania 3 (odbycie stażu aktywizacyjnego);
- Obszaru C – wsparcie zatrudnienia i samozatrudnienia.

Wybór projektów zleconych do realizacji wsparcia osób niepełnosprawnych posiadających wykształcenie wyższe w ramach programu przeprowadzany jest w drodze konkursów ogłaszanych przez Zarząd PFRON.

W 2020 r. realizowane były umowy zawarte w konkursach ogłoszonych w 2017 r. i 2018 r. (drugi okres finansowania projektów wieloletnich) oraz umowy, które zostały zawarte w ramach rozstrzygnięć konkursu ogłoszonego w 2019 r. (pierwszy okres finansowania).

W 2020 r. wypłacono ze środków PFRON kwotę 6 577 086,04 zł na realizację 17 umów, w tym kwota 6 404 153,70 zł dotyczy 16 umów realizowanych przez organizacje pozarządowe. Wsparciem objęto 930 osób.

Pilotażowy program „PRACA – INTEGRACJA”

Adresatami programu są osoby niepełnosprawne pozostające bez zatrudnienia, z orzeczoną stopniem niepełnosprawności (lub orzeczeniem równoważnym) zgłaszające gotowość do zatrudnienia, na rzecz których prowadzone będą działania aktywizacyjne w ramach programu. Cel programu realizowany jest przez udzielanie dofinansowań organizacjom pozarządowym na rekrutowanie, przygotowanie do zatrudnienia oraz wsparcie w trakcie zatrudnienia pracowników z niepełnosprawnościami u konkretnego pracodawcy. Organizacje te wyłaniane

są przez PFRON w ramach konkursu (organizacje pozarządowe, o których mowa muszą być wpisane do Rejestru Agencji Zatrudnienia, prowadzonego przez Wojewódzkie Urzędy Pracy). Konkurs realizowany jest w formie powierzenia, w rozumieniu art. 11 ust. 1 pkt 2 u.d.p.p.w. Środki finansowe w ramach programu „Praca-Integracja” mogą być przeznaczone na rekrutację i rozpoznanie potrzeb wynikających z niepełnosprawności, uzyskanie przez osobę niepełnosprawną pożądaných kwalifikacji i umiejętności zawodowych lub pracowniczych. Warto wspomnieć o możliwości finansowania działań takich jak niwelowanie barier uniemożliwiających podjęcie zatrudnienia, a także wypłaty dodatku motywacyjnego, rekompensującego podwyższone koszty związane z podjęciem aktywności zawodowej osoby niepełnosprawnej czy wykorzystanie innowacyjnych metod pracy, mających na celu utrzymanie osoby niepełnosprawnej w zatrudnieniu.

Program realizowany jest trzyetapowo:

1. Pierwszy etap polega na pozyskaniu pracodawców, u których wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych jest niższy niż 6%,
2. Drugi etap polega na wyłonieniu przez PFRON – w drodze otwartego konkursu ofert – organizacji pozarządowej, której efektem działań ma być zatrudnienie osób niepełnosprawnych u wskazanego pracodawcy,
3. Trzeci etap – polega na przeprowadzeniu konkursów, w celu nagradzania przez PFRON pracodawców, którzy zatrudnią największą liczbę niepełnosprawnych pracowników.

W dniu 29 października 2019 r. został ogłoszony drugi konkurs, w ramach którego kolejni pracodawcy złożyli oferty zatrudnienia 413 osób niepełnosprawnych. Byli to pracodawcy: Grupa Kapitałowa ENEA, Grupa Kapitałowa ORLEN oraz Poczta Polska S.A. Fundusz ogłosił konkurs na realizację tych ofert w listopadzie 2019 r. Najlepiej została oceniona oferta złożona przez Fundację Aktywizacja, z którą PFRON zawarł w dniu 29 stycznia 2020 r. umowę na kwotę 7 722 518,91 zł. Środki zostały wypłacone w 2020 r.

Na koniec 2020 r.:

- Liczba beneficjentów objętych wsparciem w projekcie wynosiła 715 osób,
- Liczba zatrudnionych osób z niepełnosprawnością wynosiła 202 osoby, w tym: 174 osób w Poczcie Polskiej S.A., 25 osób w Spółkach Grupy ORLEN oraz 3 osoby w Grupie Kapitałowej ENEA,
- Liczba osób przygotowanych do zatrudnienia i zgłoszenia do rekrutacji u pracodawców wynosiła 640 osób.

„Partnerstwo dla osób z niepełnosprawnościami” – Program współpracy z Zarządami Województw w celu współfinansowania projektów organizacji pozarządowych wyłonionych do dofinansowania w drodze konkursów organizowanych przez Zarządy Województw w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych

W ramach programu PFRON wspiera organizacje pozarządowe oraz partnerów społecznych, w działaniach na rzecz zwiększenia aktywności zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami. Wsparcie to jest uzupełnieniem inicjatyw, jakie stwarzają środki unijne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego. Środki Funduszu w tym zakresie pozwalają na uzupełnienie wymaganego wkładu własnego w projektach.

Dofinansowane ze środków PFRON w ramach programu projekty powinny dotyczyć przede wszystkim:

- zapewnienia dostępności świadczonych dla ogółu ludności w społeczności lokalnej usług i urządzeń, tak by były dostępne dla osób z niepełnosprawnościami, na zasadzie równości z innymi osobami oraz odpowiadały ich potrzebom;
- tworzenia dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami zindywidualizowanych i efektywnych form wsparcia, w tym pomocy osobistej (usługi asystenckie), wszechstronnej rehabilitacji, zatrudnienia wspomaganego, edukacji i usług społecznych.

Program wymaga współpracy PFRON, Zarządów Województw – przyjmujących rolę Realizatorów oraz organizacji pozarządowych, będących autorami projektów wspierających osoby niepełnosprawne. Rolę realizatorów programu w 2020 r. przyjęły następujące Zarządy Województw: Małopolskiego, Świętokrzyskiego, Podkarpackiego, Podlaskiego oraz Łódzkiego.

Organizacje pozarządowe spełniające warunki określone w programie mogły ubiegać się o dofinansowanie projektów skierowanych do osób z niepełnosprawnościami ze środków RPO w konkursach organizowanych przez ww. Zarządy Województw oraz o sfinansowanie wkładu własnego ze środków PFRON wymaganego od organizacji pozarządowych.

Przekazywanie środków finansowych PFRON Zarządom Województw następowało na podstawie zawartych umów realizacyjnych w danym konkursie RPO (finansowanym z EFS i/lub EFRR).

Spośród województw, które przystąpiły do realizacji programu, środki PFRON zostały uruchomione w 2020 r. dla projektów organizacji pozarządowych z 3 województw (małopolskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego) w ramach 15 umów realizacyjnych zawartych w 2020 r. (6 umów), jak również w latach ubiegłych (9 umów). Kwota wydatkowana wyniosła łącznie 813 840,05 zł. Wnioski o dofinansowanie wkładu własnego złożone w Oddziałach PFRON Podlaskim i Łódzkim nie uzyskały dofinansowania ze środków RPO lub zostały negatywnie zweryfikowane.

Program „STABILNE ZATRUDNIENIE – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej” moduł II „Staże zawodowe”

Celem programu jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w administracji publicznej.

Moduł II „Staże zawodowe” jest realizowany od dnia 20 marca 2019 r.

Adresatami (a zarazem Wnioskodawcami) w ramach modułu II „Staże zawodowe” są organizacje pozarządowe posiadające statutowy zapis o prowadzeniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz prowadzące działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat (licząc wstecz od daty ogłoszenia konkursu).

Dofinansowanie działań aktywizacyjnych w ramach modułu II „Staże zawodowe” następuje po przeprowadzeniu otwartego konkursu. Konkurs ogłaszany jest zgodnie z u.d.p.p.w.

Zadaniem organizacji pozarządowych (adresatów modułu II „Staże zawodowe”) jest organizacja staży zawodowych w organach administracji rządowej oraz stworzenie optymalnych warunków do ich realizacji przez osoby niepełnosprawne.

W dniu 18 lipca 2019 r. ogłoszony został przez PFRON konkurs nr 1/2019 pn. „Stażysta Plus” w ramach modułu II „Staże zawodowe”. Celem konkursu jest aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych przez realizację staży zawodowych w organach administracji rządowej. Konkurs dotyczył projektów realizowanych od dnia 1 września 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. Maksymalny koszt skierowania na staż zawodowy jedną osobę nie może przekroczyć kwoty 35 000 zł. Maksymalna wysokość stypendium na jedną osobę nie może przekroczyć kwoty 2 500 zł brutto na jeden miesiąc.

Z uwagi na trwającą pandemię, Zarząd PFRON wyraził zgodę na wydłużenie czasu realizacji projektów w konkursie nr 1/2019 pn. „Stażysta Plus” do dnia 31 grudnia 2021 r.

Zostały zawarte 4 umowy z 3 organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę 11 423 663,60 zł. W 2020 r. z tytułu zawartych umów wypłacono kwotę 5 262 641,16 zł i objęto stażem 324 osoby niepełnosprawne.

„Program wyrównywania różnic między regionami III”

Strategicznym celem programu jest wyrównanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie. Program realizowany jest we współpracy z jednostkami samorządu powiatowego, które przyjmują rolę realizatorów programu w stosunku do adresatów programu z terenu ich działania i które jednocześnie bezpośrednio mogą być adresatami programu. Realizacja programu odbywa się w ramach siedmiu obszarów, których adresatami ostatecznymi są:

- obszar A – zapewnienie dostępności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych – zarządcy w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych,
- obszar B – likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania – gminy, powiaty lub podmioty, które prowadzą placówki edukacyjne lub środowiskowe domy samopomocy,
- obszar C – tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych – gminy, powiaty, organizacje pozarządowe,
- obszar D – likwidacja barier transportowych:
 - a) placówki służące rehabilitacji osób niepełnosprawnych prowadzone przez: organizacje pozarządowe, gminy lub powiaty,
 - b) jednostki prowadzące warsztaty terapii zajęciowej,
 - c) gminy, które dowożą osoby z niepełnosprawnościami do znajdujących się poza ich terenem placówek służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
- obszar E – dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych – gminy, powiaty oraz organizacje pozarządowe,
- obszar F – tworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej – jednostki samorządu terytorialnego lub organizacje pozarządowe,

- obszar G – finansowanie zadań ustawowych powiatu dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych – powiaty.

Środki finansowe PFRON przekazywane są jednostkom samorządu terytorialnego, które częściowo dystrybuują je adresatom programu, w tym organizacjom pozarządowym.

W 2020 r. PFRON wydatkował na program kwotę 100 236 340,92 zł, z czego część została przekazana organizacjom pozarządowym, korzystającym głównie z dofinansowań do zakupu pojazdów w ramach obszaru D, dofinansowań wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych w ramach obszaru E oraz dofinansowań na utworzenie warsztatu terapii zajęciowej lub przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej w ramach obszaru F.

Program „Zajęcia klubowe w WTZ”

Celem programu jest wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym przez prowadzenie przez warsztaty terapii zajęciowej zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji.

Adresatami programu są podmioty prowadzące warsztaty terapii zajęciowej, wśród których są organizacje pozarządowe. Pomoc finansowa w ramach programu udzielana jest adresatom programu ze środków PFRON przez samorządy.

Beneficjentami programu są:

- osoby niepełnosprawne, posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, które były uczestnikami WTZ i opuściły go w związku z podjęciem zatrudnienia,
- osoby niepełnosprawne, posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, znajdujące się na prowadzonej przez podmiot prowadzący WTZ liście osób (o której mowa w art. 10f ust. 2a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji i zatrudnianiu niepełnosprawnych), których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone i które nie rozpoczęły terapii w WTZ.

W 2020 r. PFRON wydatkował na program kwotę 4 578 889,75 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie do prowadzenia zajęć klubowych, z czego część została przekazana organizacjom pozarządowym prowadzącym warsztaty terapii zajęciowej.

Liczba WTZ, które otrzymały dofinansowanie do prowadzenia zajęć klubowych, wyniosła 97. Wsparciem objęto 866 osób.

Pilotażowy program „Rehabilitacja 25 plus”

Celem programu jest zebranie doświadczeń służących wypracowaniu rozwiązań zapewniających absolwentom ciągłość oddziaływań terapeutycznych w zakresie utrzymania samodzielności i niezależności w życiu społecznym, a także w zakresie dotyczącym ich aktywności zawodowej.

Adresatami programu są podmioty prowadzące ośrodek rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczy (OREW), ośrodek rehabilitacyjno-wychowawczy (ORW) oraz specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy oraz inne placówki edukacyjne, które w ramach realizacji programu będą udzielać wsparcia beneficjentom programu w ww. zakresie.

W ramach programu placówki edukacyjne mogą zapewnić dzienny pobyt niezatrudnionym osobom niepełnosprawnym będącym absolwentami OREW bądź ORW w wieku powyżej 25 roku życia, bądź absolwentami SPdP (szkół specjalnych przysposabiających do pracy) w wieku powyżej 24 roku życia, lub innych placówek edukacyjnych w wieku powyżej 25 roku życia z niepełnosprawnością intelektualną (w tym sprzężoną z innymi niepełnosprawnościami), jeżeli osoby te nie są objęte rehabilitacją społeczną w placówkach dziennej aktywności (np. środowiskowych domach samopomocy czy warsztatach terapii zajęciowej).

Beneficjentom programu może być udzielane wsparcie w zakresie:

- usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych, w tym pomocy w utrzymaniu higieny osobistej,
- udziału w zajęciach usprawniających, terapeutycznych i wspierających ruchowo,
- udziału w zajęciach prowadzonych w ramach kół zainteresowań,
- pomocy w rozwinięciu i wzmacnianiu aktywności oraz samodzielności życiowej oraz utrzymaniu nabytych wcześniej umiejętności,
- pomocy psychologicznej, poradnictwa i wsparcia w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych oraz bieżących spraw życia codziennego,
- działań aktywizujących zawodowo w przypadku absolwentów SPdP,
- transportu.

Na realizację programu w 2020 r. (tj. dofinansowanie projektów w roku szkolnym 2020/2021) PFRON wypłacił kwotę 18 576 978,44 zł, na realizację 101 umów, z czego kwota 11 307 500,00 zł wypłacona została do 64 umów zawartych z organizacjami pozarządowymi.

Refundacja kosztów wydawania certyfikatów przez podmioty uprawnione do szkolenia psów asystujących art. 20b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 kwietnia 2010 r. w sprawie wydawania certyfikatów potwierdzających status psa asystującego, finansowanie w formie refundacji, kosztów wydawania certyfikatu następuje po złożeniu wniosku przez podmiot uprawniony do wydawania certyfikatów do Prezesa Zarządu PFRON.

Wysokość finansowania jednego certyfikatu nie może przekroczyć kwoty 630,00 zł. Warunkiem otrzymania finansowania jest złożenie wniosku przez podmiot uprawniony do wydawania certyfikatów nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia wydania certyfikatu.

Rozliczenie finansowania następuje w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku na podstawie oświadczenia o faktycznie poniesionych kosztach wydania certyfikatu, natomiast przekazanie środków następuje w terminie 15 dni od dnia pozytywnej weryfikacji wniosku na własny rachunek bankowy wskazany przez wnioskodawcę.

W 2020 r. sfinansowano 11 certyfikatów do 9 złożonych wniosków, na kwotę 5 792,93 zł, przy czym wnioski złożyły podmioty uprawnione do wydawania certyfikatów, nie będące organizacjami pozarządowymi.

VIII. Środki finansowe przeznaczone na realizację Programu

Środki finansowe przeznaczone faktycznie na realizację Programu w 2020 r. wyniosły ponad 461 mln zł. W zestawieniu środków przeznaczonych w 2020 r. na realizację programów/działań

nie uwzględniono Resortowego Programu Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+”, których ewidencja prowadzona jest na szczeblu województw. Ze względu na brak danych za 2020 r. oraz charakter dokumentu nie wykazano również wydatków w ramach Programu „Za życiem”.

Nazwa programu/działania realizowanego w ramach Programu Współpracy na lata 2018–2020	Wartość środków przeznaczonych w 2020 r. na realizację programu (z wyszczególnieniem środków przeznaczonych na dotacje)	Liczba umów zawartych z organizacjami pozarządowymi w ramach danego programu/działania w 2020 r.
Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020	38 542 453,06 zł	317
Program „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”	10 056 048,59 zł	79
Program „Od zależności ku samodzielności”	2 174 463,00 zł	33
Program „Od wykluczenia do aktywizacji”	2 481 133,00 zł	22
Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” – edycja 2020–2021	3 175 781,20 zł	22 ⁶⁾
Program „Po pierwsze Rodzina!”	8 650 000,00 zł	38
Karta Dużej Rodziny	1 500 000,00 zł	0 ⁷⁾
Program Operacyjny „Pomoc Żywnościowa” 2014–2020	359 417 850,59 zł	1
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020	32 574 280,13 zł	22
RAZEM	458 572 009,57 zł	534

⁶⁾ W 2020 r. zawarto 22 umowy, w tym 2 umowy na realizację zadania wyłącznie w 2021 r.

⁷⁾ Umowa na realizację działań w ramach Karty Dużej Rodziny została podpisana w 2019 r. i nie została ujęta w statystkach dotyczących 2020 r.

IX. Wskaźniki oceny realizacji Programu

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa wskaźnika</i>	<i>Wartość osiągnięta za lata 2018–2020 r.</i>	<i>Planowana w Programie wartość docelowa za lata 2018–2020 r.</i>
1.	Wysokość środków finansowych przekazanych organizacjom na realizację zadań publicznych w latach 2018–2020	1 600 mln zł	2 300 mln zł
2.	Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w latach 2018–2020	37	20
3.	Liczba umów o współfinansowanie lub finansowanie zawartych na realizację zadań publicznych w latach 2018–2020	1 628	1230

Stopień realizacji docelowych wskaźników Programu w 2018, 2019 i 2020 r.

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa wskaźnika</i>	<i>Wartość za 2018 r.</i>	<i>Wartość za 2019 r.</i>	<i>Wartość za 2020 r.</i>
1.	Wysokość środków finansowych przekazanych organizacjom na realizację zadań publicznych	715 mln zł	426 mln	459 mln
2.	Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych*	11	17	9
3.	Liczba umów o współfinansowanie lub finansowanie zawartych na realizację zadań publicznych	487	607	534
4.	Liczba ciał opiniodawczo-doradczych i pomocniczych oraz zespołów	12	13	13
5.	Liczba funkcjonujących w MRiPS programów	10	10	11

*Uwzględniono wyłącznie konkursy ogłoszone w 2020 r.

X. Podsumowanie

1. Minister podobnie jak inne organy administracji rządowej, zgodnie z art. 5b znowelizowanej u.d.p.p.w., ma obowiązek przyjęcia rocznego bądź wieloletniego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. Warto podkreślić, że pierwszy wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej został przyjęty jeszcze przed wprowadzeniem ww. przepisu, kiedy to przygotowanie takiego programu było dla ministrów i wojewodów fakultatywne.
2. Współpraca Ministra z organizacjami pozarządowymi realizowana jest w ramach sfer pożytku publicznego wymienionych w art. 4 u.d.p.p.w.
3. W roku 2020 r., tak jak w latach poprzednich, współpraca o charakterze finansowym stanowiła istotny element wsparcia dla organizacji pozarządowych.
4. W okresie wdrażania Programu liczba funkcjonujących programów oraz ciał opiniodawczo-doradczych i pomocniczych oraz zespołów pozostawała na stałym poziomie.
5. Wysokość środków finansowych przekazanych organizacjom na realizację zadań publicznych w 2020 r. wyniosła 459 mln zł.
6. Wskaźnik dotyczący wysokości środków finansowych przekazanych organizacjom pozarządowym na realizację zadań publicznych w latach 2018–2020 o wartości 2 300 mln zł został oszacowany w oparciu o programy realizowane w 2017 r. Ze względu na wieloletnie ramy czasowe Programu Współpracy struktura i wysokość środków na poszczególne programy uległy zmianie w latach 2018–2020.
7. W ramach współpracy zawarto 534 umowy na realizację zadań.
8. Minister współpracuje z organizacjami pozarządowymi w ramach realizacji wszystkich polityk publicznych, za które odpowiada. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w funkcjonowaniu w ramach MRiPS 13 ciał opiniodawczo-doradczych i pomocniczych oraz zespołów.
9. Realizując zadania przewidziane w Programie współpracy, Minister skupił uwagę na działaniach skierowanych do rodziny, osób starszych, niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
10. Organizacje pozarządowe działają w bardzo wielu dziedzinach ważnych z punktu widzenia MRiPS. Podmioty te mają doświadczenie, wiedzę i wyspecjalizowaną kadrę, dzięki czemu mogą wspomagać realizację celów MRiPS. Sektor pozarządowy efektywnie korzysta ze wsparcia funduszy europejskich. Przedsięwzięcia z zakresu wszystkich działań kierowanych przez Ministra na rzecz rodziny oraz zabezpieczenia społecznego, do listopada 2020 r. również pracy, są w kręgu rosnącego zainteresowania sektora pozarządowego.